ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

«Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε».

Ἔτος 71ον ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ, 1935. Ἀριθ. 10

ΑΥΤΕΞΕΤΑΣΙΣ

«Ἑαυτοὺς ἐξετάζετε ἐὰν ἦσθε ἐν τῇ πίστει·
ἑαυτοὺς δοκιμάζετε». (Β΄. Κορινθ. ιγ΄. 5).

Ὁ Σωκράτης ἠρώτησέ ποτε τὸν Εὐθύδημον (Ξενοφ. Ἀπομν. δ΄. 2, 24) ἐὰν ὑπῆγέ ποτε εἰς Δελφούς. «Μάλιστα», ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, «δίς.»

— «Κατέμαθες ἆρά γε», εἶπεν ὁ Σωκράτης, «ἐκεῖνο ὅπερ εἶναι γεγραμμένον ἐκεῖ κάπου πλησίον εἰς τὸν Ναόν, τὸ ***γνῶθι σαυτόν;***»

— «Μάλιστα», εἶπεν ὁ Εὐθύδημος.

— «Τί δέ»; προσέθηκεν ὁ Σωκράτης», «ἁπλῶς μόνον παρετήρησας τὸ γεγραμμένον ἐκεῖ, ἢ καὶ ἐπεχείρησας νὰ ἐπισκοπήσῃς καὶ σεαυτὸν ὁποῖός τις εἶσαι;»

Ἀποκριθέντος δ' ἐκείνου ὅτι ἐγνώριζεν ἑαυτόν, διότι θὰ ἦτο δύσκολον νὰ γνωρίσῃ τις ἄλλο τι, ἂν μὴ ἐγίνωσκεν ἑαυτόν, ὁ Σωκράτης τὸν ἠρώτησεν ἐκ νέου: Ποῖον ἆρά γε ἐθεώρει ὡς γνωρίζοντα ἑαυτόν, τὸν γνωρίζοντα ἁπλῶς τὸ ἑαυτοῦ ὄνομα, ἢ τὸν ἐξετάζοντα ἑαυτόν, ὁποῖός τις εἶναι πρὸς τὴν ***ἀνθρωπίνην χρείαν,*** καὶ ***γνωρίζοντα τὰς ἑαυτοῦ δυνάμεις.*** Ἀποκριθέντος δὲ τοῦ Εὐθυδήμου, ὅτι ἐθεώρει τοὺς γνωρίζοντας τὰς ἑαυτῶν δυνάμεις, διότι οἱ ἀγνοοῦντες τοῦτο δὲν γνωρίζουσιν ἑαυτούς, ὁ Σωκράτης, κατὰ τὴν συνήθειάν του, προσεπάθησε νὰ τῷ καταδείξῃ ὅτι ἡ αὐτογνωσία ὠφελεῖ μεγάλως τὸν ἄνθρωπον, ἐνῷ ἡ ἄγνοια προξενεῖ μεγάλα καὶ πολλὰ κακά.

Τοιαύτην εἶχεν ἰδέαν περὶ τούτου καὶ οὕτω πως ἐδίδασκεν ὁ δαιμόνιος ἐκεῖνος ἀνήρ, ὁ κατὰ τὴν Πυθίαν «ἀνδρῶν ἁπάντων σοφώτατος,» ὅστις διὰ τοῦτο εἶχε τὸ «γνῶθι σαυτὸν» ὡς βάσιν τῆς μελέτης καὶ διδασκαλίας του.

Τὴν αὐτὴν ἰδέαν εἶχε καὶ ἕτερος διάσημος φιλόσοφος τῆς ἀρχαιότητος, ὁ Θαλῆς, εἰς τὸν ὁποῖον μάλιστα ἀποδίδεται τὸ γνωμικὸν τοῦτο. Βλέπομεν λοιπὸν ὅτι τὴν ***αὐτεξέτασιν,*** ἣν ὁ Παῦλος παραγγέλλει εἰς τοὺς Χριστιανούς, συνίστων καὶ οἱ περιφημότατοι τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων εἰς πάντα ἄνθρωπον ὡς λίαν σπουδαίαν καὶ ἀναγκαιοτάτην διὰ τὴν εὐημερίαν του.

Καὶ τῷ ὄντι, ἡ τοιαύτη ἐξέτασις εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαία καὶ εἰς πάντα μὲν ἄνθρωπον καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ζωῇ, εἰς δὲ τὸν Χριστιανὸν καὶ δι' ἄλλους ὑψηλοτέρους λόγους καὶ θειοτέρους σκοπούς,—λόγους καὶ σκοπούς, τοὺς ὁποίους οὐδ' αὐτὸς ὁ Σωκράτης ἐγίνωσκε—λόγους καὶ σκοποὺς ἀναφερομένους εἰς τὴν ***πέρα τοῦ τάφου*** ὕπαρξιν καὶ κατάστασιν ἡμῶν.

Ἂς ἐξετάσωμεν λοιπὸν τὸ ἀνωτέρω ἐδάφιον ὑπὸ τὴν τριπλῆν ὄψιν τοῦ ***καθήκοντος,*** τοῦ ***σκοποῦ*** καὶ τῶν ***μέσων*** πρὸς ἐπίτευξιν τῆς αὐτεξετάσεως.

Α΄. Καθῆκον. «Ἑαυτοὺς ἐξετάζετε.»—Αὐτεξέτασις ἐν γένει σημαίνει τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἑαυτοῦ μας, ὁποῖοι δηλ. εἴμεθα οὐχὶ κατὰ τὴν ὄψιν ἢ τὸ ἐξωτερικόν, ἀλλὰ κατὰ τὰς διανοητικὰς δυνάμεις καὶ ἐν γένει τὸν χαρακτῆρα· κατὰ δὲ τὸ Εὐαγγέλιον σημαίνει τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐλατηρίων καὶ σκοπῶν, τῶν διαλογισμῶν καὶ φρονημάτων καὶ τοῦ ἠθικοῦ χαρακτῆρος—παντός, ὅ,τι χρησιμεύει πρὸς μόρφωσιν καὶ διατήρησιν τοῦ χαρακτῆρος.

Β΄. Σκοπός.—Ἵνα πληροφορηθῶμεν, «ἐὰν ἦμεθα ἐν τῇ πίστει.» Εἶναι δέ τις «ἐν τῇ πίστει,» ὅταν διὰ πίστεως δέχεται τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ὅπως Οὗτος παρουσιάζεται εἰς ἡμᾶς ἐν τῇ Ἁγ. Γραφῇ, ὡς Σωτὴρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν· ὅταν συλλογίζηται καὶ ὁμιλῇ συχνὰ περὶ Αὐτοῦ, καὶ ἐξ ἀγάπης πρὸς Αὐτὸν ζῇ ζωὴν σύμφωνον πρὸς τὰς ἁγίας Αὐτοῦ ἐντολάς, ἔχῃ δὲ ὡς ἀποτέλεσμα τὴν βελτίωσιν τῆς διανοίας, τὴν διέγερσιν τῆς προσοχῆς καὶ σκέψεως, τὴν ἀναζωπύρωσιν τῆς συνειδήσεως καὶ τὸν σχηματισμὸν καθαρῶν καὶ σαφῶν ἰδεῶν περὶ τοῦ ἀτομικοῦ χαρακτῆρος. Τοιουτοτρόπως γινομένη ἡ αὐτεξέτασις διορθώνει πάσας τὰς περὶ ἀληθείας δοξασίας ἡμῶν καὶ βοηθεῖ ἡμᾶς νὰ καλλιεργῶμεν τὰς διαθέσεις ἐκείνας, αἵτινες ἁρμόζουσιν εἰς τοὺς ἀληθεῖς μαθητὰς καὶ ὀπαδοὺς τοῦ Χριστοῦ.

Γ΄. Πῶς πρέπει νὰ γίνηται ἡ αὐτεξέτασις;—Ὁ ἀγρός, ὅστις ἀνοίγει ἐνώπιον ἡμῶν πρὸς ἐξέτασιν καὶ σκέψιν, εἶναι ἔξοχος ἀγρός. Ἐντὸς αὐτοῦ κεῖνται ***ἀρχαὶ*** σπουδαιότεραι οἱασδήποτε ἐπιστήμης—ζητήματα καὶ ἀλήθειαι μεγαλείτεραι καὶ ποικιλώτεραι καὶ ὑψηλοτέρου ἐνδιαφέροντος, οἱουδήποτε ἄλλου παρουσιαζομένου ἡμῖν ὑπὸ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν. Ἐντὸς τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς κεῖνται τὰ σπέρματα, ἐξ ὧν παρήχθησαν καὶ παράγονται τὸ ἔγκλημα καὶ ὁ ἡρωϊσμός, αἱ ἀποτυχίαι καὶ οἱ θρίαμβοι. Τὸ νὰ ἐξετάσῃ τις λοιπὸν τὰς ἀρχὰς ταύτας, νὰ ἐξιχνιάσῃ τὰς ἀληθείας ταύτας εἶναι ἡ εὐγενεστάτη ἄσκησις τοῦ νοός. Ὅθεν ἡ αὐτεξέτασις πρέπει νὰ γίνεται:

α΄) ***Μετὰ σοβαρότητος.*** Ἐπιπολαία ἐξέτασις οἱασδήποτε ὑποθέσεως μικρὰν παρέχει τὴν ὠφέλειαν. Εἶναι παράδοξος φυσικὸς νόμος ὅτι ἅπαξ ὁ νοῦς ἐνεργήσας κατ᾿ εἰδικόν τινα τρόπον, εὑρίσκει μετὰ ταῦτα εὐκολώτερον νὰ ἐνεργῇ κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον.

β΄) Μία τοιαύτη ἐξέτασις πρέπει νὰ γίνεται ***μετὰ ἐνδιαφέροντος.*** Ἡ ψυχρὰ καὶ κατὰ συνήθειαν γινομένη ἐξέτασις εἶναι πλέον ἢ ἀνωφελής. Ὁ Χριστιανός, ὅστις θέλει νὰ ἐρευνήσῃ τὴν καρδίαν του, πρέπει νὰ τὸ κάμῃ μὲ ***ἐπιμέλειαν*** καὶ ***ζῆλον***—πρέπει νὰ κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμούς του πρὸς πᾶν ἄλλο πρᾶγμα ἔξωθεν αὐτοῦ καὶ εὐσταθῶς νὰ ἐπισκοπήσῃ τὰ τῆς ἐσωτέρας αὐτοῦ ζωῆς.

γ΄) Ἡ αὐτεξέτασις πρέπει νὰ ἦναι ***εἰλικρινής, ἀπαθὴς*** καὶ ***ἀμερόληπτος,*** ἵνα ὠφελώμεθα ἐξ αὐτῆς. Ἡ ἀνακάλυψις πλάνης ἐκεῖ ὅπου ἤμεθα πεπεισμένοι ὅτι ὑπῆρχεν ὀρθὴ ἀντίληψις καὶ ψεῦδος, ὅπου ἐνομίζομεν ὅτι κατέχομεν τὴν ἀλήθειαν, προξενεῖ οὐ μόνον αἰσχύνην, ἀλλὰ καὶ πόνον, θλῖψιν· ἀλλ᾿ ἂν εἰλικρινῶς ποθῶμεν νὰ γνωρίσωμεν ἂν «ἦμεθα ἐν τῇ πίστει», δὲν πρέπει νὰ διστάζωμεν ἀλλ᾿ ὡς ὁ καλὸς χειροῦργος πρέπει νὰ λαμβάνωμεν τὴν μήλην καὶ νὰ ἐρευνῶμεν δι᾿ αὐτῆς πάσας τὰς γωνίας καὶ τοὺς μυχοὺς τῆς καρδίας μας.

δ΄) Πρέπει νὰ γίνεται ***μετὰ προσευχῆς*** ἐπειδὴ ὑπὸ τὴν Θείαν ὁδηγίαν ἡ

προσευχὴ προηγεῖται τῶν πνευματικῶν εὐλογιῶν, καὶ διότι τὸ φυσικὸν ἀποτέλεσμα τῆς προσευχῆς εἶναι νὰ ταπεινώνῃ τὴν ψυχὴν καὶ νὰ τὴν κάμνῃ εἰλικρινῆ, νὰ καθησυχάζῃ δὲ τὸν νοῦν καὶ ν' ἀνυψώνῃ τὴν καρδίαν.

ε') Πρέπει νὰ γίνηται **τακτικῶς**, καθ' ἡμέραν.

Ὁ Σάμιος φιλόσοφος Πυθαγόρας, ὅστις κατὰ τὸν Κυρηναῖον Ἀρίστιππον ὠνομάσθη **σοφός**, διότι τὴν ἀλήθειαν ἠγόρευεν οὐχ' ἧττον τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος, συνέστησεν εἶδός τι ἐκπαιδευτηρίου, ὅπερ ὠνόμασε **Γυμνάσιον**· σκοπὸς δὲ τούτου ἦτο ἡ βελτίωσις τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἐπομένως ἡ ἀναμόρφωσις τῶν κοινωνιῶν.

Ὁ διδάσκαλος καὶ οἱ μαθηταὶ τοῦ Γυμνασίου τούτου διῆγον βίον λιτὸν καὶ ἁπλοῦν. Τὸ πρωῒ ὤφειλεν ἕκαστος νὰ σχεδιάζῃ ὅσα εἶχε νὰ πράξῃ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν (ὅσα ἐν ἤματι ἔργα τελέσει), τὸ δ' ἑσπέρας ἐξήταζεν ἑαυτὸν καὶ τὰς πράξεις του τῆς ἡμέρας (πῆ παρέβη, τί δ' ἔρεξε, ἤγουν, εἰς τί ἔσφαλε καὶ τί ἔπραξε,) καὶ τί τῶν δεόντων οὐκ ἐτελέσθη. Αὕτη ἦτο ἡ ἡμερησία ἐξέτασις.

Ἐκτὸς ταύτης εἶχον καὶ ἑβδομαδιαίαν καὶ μηνιαίαν καὶ ἐτησίαν αὐτεξέτασιν, ὥστε ἕκαστος τῶν Πυθαγορείων εἶχεν εἰς τὸ τέλος τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ὡς ἐν κατόπτρῳ, οὕτως εἰπεῖν, ὅλον του τὸν βίον. Τοιαύτη ἐξέτασις καθ' ἡμέραν, καθ' ἑβδομάδα, κατὰ μῆνα καὶ κατ' ἔτος, ἔτι δὲ καὶ κατ' ἄλλας ὡρισμένας ἐποχὰς τοῦ ἔτους, ὡς λ. χ. τὴν ἡμέραν τῶν γενεθλίων, τοῦ γάμου, τῶν Χριστουγέννων, τοῦ Πάσχα, κλπ., εἶναι σπουδαιοτάτη καὶ ὠφελιμωτάτη διὰ τὸν Χριστιανὸν καὶ ἔπρεπε νὰ γίνηται ὑπὸ πάντων ἐν γένει τῶν ἀληθῶν Χριστιανῶν, ἰδίως ὅμως ὑπ' ἐκείνων, οἵτινες ἔχουσι πολλὰς κοσμικὰς ἀσχολίας καὶ εἶναι πεφορτισμένοι πολλὰς φροντίδας βιωτικάς· ἄλλως εἶναι κίνδυνος μήπως εἰς τὸ τέλος τῆς ζωῆς των εὑρεθῶσιν ἀνέτοιμοι διὰ τὴν ἀποδημίαν των—μήπως δὲν γνωρίσωσι τὸν ἀληθῆ αὐτῶν χαρακτῆρα εἰμὴ ἀφοῦ ἀνοίξωσι τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν εἰς τὴν αἰωνιότητα.

στ') Τελευταῖον ἡ αὐτεξέτασις πρέπει νὰ γίνηται **διὰ τῆς Ἁγίας Γραφῆς**·

Ὅπως εἰς πᾶσαν κοινωνίαν ὑπάρχουσι διάφορα μέτρα καὶ σταθμά, ἀλλ' ἓν καὶ μόνον εἶναι τὸ **ἐπίσημον**, τὸ ἀληθές, οὕτω καὶ εἰς τὴν θρησκείαν ἂν καὶ ὑπάρχωσι πολλοὶ κανόνες πίστεως καὶ ἔργων, πολλαὶ διατάξεις ἀνθρώπινοι, εἷς ὅμως καὶ **μόνον** εἷς εἶναι ὁ ὀρθὸς καὶ **ὑποχρεωτικὸς** καὶ **ἀσφαλὴς**—ἡ **Ἁγία Γραφὴ**—καὶ μὲ τοῦτον τὸν κανόνα ὀφείλει ἕκαστος νὰ ἐξετάζῃ ἑαυτόν.

Αἱ ἀνθρώπινοι διατάξεις, εἴτε ἀτομικαὶ εἶναι, εἴτε Συνοδικαὶ εἴτε ἄγραφοι παραδόσεις ἢ γραπτοὶ κανόνες καὶ ἄρθρα, δὲν δύνανται νὰ ληφθῶσιν ὡς ἀσφαλὴς κανὼν αὐτεξετάσεως· διότι καὶ αὐτοὶ οἱ ἁγιώτατοι τῶν ἀνθρώπων εἶναι ὑποκείμενοι εἰς λάθη καὶ ἔχουσιν ἀδυναμίας καὶ ἐλλείψεις, καὶ ἐπομένως δύνανται νὰ σφάλλωσιν εἰς τὰς κρίσεις καὶ ἀποφάσεις των.

Οὐδὲ πρέπει νὰ δοκιμάζωμεν ἑαυτοὺς **διὰ μόνου** τοῦ φωτὸς τοῦ **λογικοῦ** καὶ τῆς ἰδίας ἡμῶν **συνειδήσεως**· διότι τὸ μὲν λογικὸν δύναται νὰ ἐπηρεασθῇ καὶ πραγματικῶς ἐπηρεάζεται πολλάκις, οὐχὶ δὲ σπανίως σκοτίζεται ἀπὸ τὰ πάθη, τὰς συμπαθείας καὶ ἀντιπαθείας καὶ προκαταλήψεις, ἡ δὲ συνείδησις σκληρύνεται καὶ καυτηριάζεται ὑπὸ τῶν κακῶν ἕξεων καὶ τῆς ἁμαρτίας, ὥστε καθίσταται ἀκατάλληλος καὶ ἀνίκανος πρὸς τοιοῦτον ὑψηλὸν καὶ σπουδαῖον σκοπόν.

Δὲν ἔχει ὅμως οὕτω τὸ πρᾶγμα μὲ τὴν Ἁγίαν Γραφήν, διότι αὐτὴ εἶναι ὁ

Λόγος τοῦ Θεοῦ. Ἑπομένως ἡ ἀπόκτησις τῆς Ἁγίας Γραφῆς καθίσταται ἀναγκαιοτάτη διὰ κάθε Χριστιανόν, διὰ κάθε ἄνθρωπον. Ἀλλὰ διὰ νὰ συντελέσῃ καὶ αὕτη πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἀνάγκη νὰ ἦναι καθαρὰ καὶ ἀμιγὴς ἀπὸ πᾶν ὅ,τι εἶναι ἀνθρώπινον. Ἀναγκαιοτάτη δ' ἐπίσης εἶναι ἡ γνῶσις καὶ συνοικείωσις ἡμῶν μὲ τὸ περιεχόμενον αὐτῆς. Ὅθεν ὅσοι δὲν ἔχουσι τὴν Γραφήν, ὀφείλουσι νὰ τὴν προμηθευθῶσιν ἀμέσως, πρέπει νὰ τὴν ἀναγινώσκωσι μὲ ἐπιμέλειαν καὶ προσοχήν, παραβάλλοντες καὶ ἐξετάζοντες ἑαυτοὺς συμφώνως μὲ αὐτήν, ἐὰν θέλωσι νὰ ἴδωσιν, ἂν πραγματικῶς ἦναι ἐν τῇ πίστει τοῦ Χριστοῦ· ἄλλως πάντοτε θὰ εὑρίσκωνται εἰς σκότος καὶ ἀμφιβολίαν.

Εἰς τὴν αἰτίαν ταύτην πρέπει ν' ἀποδώσωμεν τὴν λυπηρὰν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν πολλοὶ Χριστιανοὶ εὑρίσκονται σήμερον.

***

Ἡ αὐτεξέτασις οὕτω πως γινομένη φέρει τὰ ἑξῆς σωτήρια ἀποτελέσματα:

—Ἀποκαλύπτει τὰς ψευδεῖς ἐλπίδας καὶ ἐνισχύει τὰς ἀληθεῖς.

—Κάμνει τὸν Χριστιανὸν ταπεινότερον καὶ ὡς ἐκ τούτου ἱκανώτερον νὰ διαβλέπῃ τὰς ἐλλείψεις, τὰ σφάλματα καὶ τὴν ἄγνοιάν του καὶ νὰ μὴ αἰσχύνηται νὰ τὰ ὁμολογῇ.

«Ἓν οἶδα, ὅτι οὐδὲν οἶδα,» ἔλεγεν ὁ Σωκράτης.

«Γηράσκω ἀεὶ διδασκόμενος,» ἔλεγεν ὁ Σόλων.

Ὁ ἀγνοῶν τὸν ἀληθῆ αὐτοῦ χαρακτῆρα εἶναι μάταιος, πεφυσιωμένος, ὑπερήφανος καὶ ἀγέρωχος πρὸς τοὺς ἄλλους.

Δὲν ἔχει οὕτω μὲ τὸν γνωρίζοντα καλῶς ἑαυτόν. Ἡ αὐτογνωσία φέρει τὸν ἄνθρωπον εἰς συμπάθειαν πρὸς τοὺς σφάλλοντας—δὲν τὸν κάμνει νὰ ἀγαπᾷ τὴν ἁμαρτίαν, ἀλλὰ τὸν φέρει εἰς τὸ νὰ σπλαγχνίζηται τὸν ἁμαρτάνοντα.

—Τὸν κάμνει νὰ συναισθάνεται τὴν ἀνάγκην τῆς ἐξ ὕψους βοηθείας καὶ νὰ προσεύχεται συχνὰ δι' αὐτὴν πρὸς τὸν Θεόν.

—Τὸν προετοιμάζει διὰ ὅλας τὰς περιπετείας τῆς παρούσης ζωῆς, καὶ δι' αὐτὸν τὸν θάνατον, ὥστε νὰ ἀντικρύζῃ τὰ πάντα μὲ ἠρεμίαν καὶ γαλήνην.

Ὁ τοιοῦτος γνωρίζει ὅτι εἶναι ἐν τῇ πίστει, ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ἐν αὐτῷ, ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης, ἑπομένως δὲν φοβεῖται οὐδὲ δειλιᾷ.

Τοιαύτη ἡ αὐτεξέτασις, οὕτω πως πρέπει νὰ γίνεται καὶ τοιαῦτα τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς.

Ἐξετάζετε λοιπὸν ἑαυτούς, ἀδελφοί, «ἐὰν ἦσθε ἐν τῇ πίστει»· ἑαυτοὺς δοκιμάζετε, ἐὰν ὁ Χριστὸς ἦναι ἐν ἡμῖν.

Ὁ δὲ Πατὴρ τῶν φώτων καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως εἴθε νὰ σᾶς φωτίζῃ καὶ σᾶς ὁδηγῇ καθ' ἑκάστην εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν Αὐτοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. ***Ἀμήν.***

(Ἐκ τῶν λόγων Μιχαὴλ Καλοποθάκη 1892).

ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΩΦΛΙΟΝ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

«Δὲν εἶσαι μακρὰν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ»
(Μάρκ. ιβ'. 34.)

Ἦτο περὶ τὸ τέλος τῆς ἐπιγείου ζωῆς τοῦ Διδασκάλου, ὅταν ὁ νέος ἐκεῖνος ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Ὑπῆρξαν πολλοί, ποῦ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Εἶχε κἄτι, τὸ ὁποῖον πάντοτε εἵλκυε τοὺς ἀνθρώπους πρὸς Αὐτόν—μίαν μαγνητικὴν χάριν εἰς τὴν προσωπικότητά Του. τὴν ὁποίαν ᾐσθάνθησαν καὶ οἱ ἐχθροί του ἀκόμη.

Διάφορα ἐλατήρια ὡδήγησαν τοὺς ἀνθρώπους νὰ ἔλθουν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Μερικοὶ προσῆλθον διὰ νὰ ζητήσουν θεραπείαν πνευματικὴν ἢ σωματικήν. Ἄλλοι ἐπλησίασαν ἁπλῶς ἀπὸ μίαν ἀνόητον περιέργειαν ἢ διάθεσιν νὰ μάθουν κἄτι νέον. Ἀλλ' ἀρκετοὶ ἐπίσης προσῆλθον μὲ πραγματικὴν δίψαν δι' ἐκείνην τὴν φανέρωσιν τῆς ἀληθείας, δι' ἐκεῖνο τὸ βάπτισμα τῆς δυνάμεως, τὸ ὁποῖον ἐπίστευον ὅτι μόνον ὁ Ἰησοῦς ἠδύνατο νὰ δώσῃ. Ὑπῆρχον ἄνθρωποι μεταξὺ τοῦ πλήθους, τοὺς ὁποίους τὸ ἁγνὸν πάθος διὰ τὴν πρὸ αἰώνων ὑποσχεθεῖσαν, τώρα δὲ πλησιάζουσαν Βασιλείαν, ἔφερεν ἔξω εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ τοὺς λόφους τῆς Γαλιλαίας καὶ τοὺς ἔκαμνε νὰ κάθηνται ἐκστατικοὶ παρὰ τοὺς πόδας τοῦ νέου Προφήτου. Ἀφ' ἑτέρου ὑπῆρχον ἄλλοι, τῶν ὁποίων ὁ τυφλὸς φανατισμὸς ἦτο τοιοῦτος, ὥστε ὁ ταπεινὸς Γαλιλαῖος, κηρύσσων τὴν Μεσσιανικήν Του ἰδιότητα, ἦτο ἀδύνατον νὰ διαφύγῃ τὴν θύελλαν τῆς ὀργῆς των. Ποικίλης ψυχοσυνθέσεως ἦτο τὸ πλῆθος, τὸ ὁποῖον ἐκάθητο παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Διδασκάλου διὰ νὰ τὸν ἀκούσῃ ὁμιλοῦντα ἢ νὰ τὸν παρακολουθήσῃ θαυματουργοῦντα. Ἴσως νὰ μὴ ὑπῆρχεν εἷς καὶ μόνον μεταξὺ τοῦ πλήθους ὁ ὁποῖος εἶχε προσεγγίσει κινηθεὶς ἀπὸ ἓν καὶ μόνον ἐλατήριον. Τί εἶναι ὁ ἄνθρωπος, ἐὰν πιστεύσωμεν τοὺς ψυχολόγους; Ὁ νέος ἐκεῖνος. ποῦ ἐπλησίασε τὸν Ἰησοῦν, εἶχε τὰ ἰδανικά του. ἔκφρασις δὲ αὐτῶν τῶν ἰδανικῶν ἦτο ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἀπηυθύνθη πρὸς τὸν Διδάσκαλον. Εἶχε καὶ αὐτὸς τὰς ἀποτυχίας του—εἶναι ἀρκετὰ πειστικὸν τὸ γεγονὸς ὅτι εὑρίσκετο ἐκεῖ ὡς θῦμα τοῦ Φαρισαϊσμοῦ. Ἀλλὰ καθὼς στέκω καὶ προσπαθῶ νὰ τὸν παρακολουθήσω, ἐνῷ συνομιλεῖ μὲ τὸν Ἰησοῦν, καθὼς παρατηρῶ τὸ ἀγωνιῶδες βλέμμα του καὶ τὴν ἐκτίμησιν, τὴν ὁποίαν προκαλοῦν οἱ λόγοι τοῦ Χριστοῦ, καθὼς ἀκούω τὴν μὲ τόσην χάριν δοθεῖσαν ἀνταπάντησιν τοῦ Ἰησοῦ, δὲν ἐμπορῶ παρὰ νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἐὰν ὁ νέος ἐκεῖνος κατείχετο ἀπὸ ὑποκρισίαν ἢ αὐταπάτην. ὑπῆρχεν ὅμως καὶ κἄτι περισσότερον τούτου ἐντός του—μία ἐπιθυμία τοῦ νὰ γνωρίσῃ τὴν ἀλήθειαν, μία καρδία πραγματικῶς διψῶσα διὰ τὸν ζῶντα Θεόν. Οἱ λόγοι τοῦ Ἰησοῦ δὲν ἀφίνουν καμμίαν περὶ τούτου ἀμφιβολίαν.

Ὁ Ἰησοῦς ἤκουσε τοῦ νέου τὴν ἐρώτησιν μὲ βαθεῖαν συμπάθειαν—καὶ μὲ τὴν ἰδίαν συμπάθειαν θὰ ἀκούσῃ τὰς ἰδικάς μας ἐρωτήσεις. Οὐδέποτε ὁ Ἰησοῦς ἐμποδίζει τὰς ἐρωτήσεις μας· ποτὲ δὲν μᾶς σταματᾷ ὅταν ἀναζητῶμεν τὴν ἀλήθειαν, ἀκόμη καὶ ὅταν διαπνεώμεθα ἀπὸ πνεῦμα ἀμφιβολίας.

Πόσον θαυμασία εἶναι ἡ ἀπάντησις τοῦ Ἰησοῦ! Ἀλλὰ καὶ πόσον εἰλικρινὴς καὶ γενναία τοῦ νέου ἡ ἀνταπάντησις! Ἀσφαλῶς τοῦ ἐστοίχισε κἄτι ἡ ἀπάν-

τησις ἐκείνη. Οἱ Φαρισσαῖοι δὲν ἔμειναν ἐνθουσιασμένοι καὶ προσεπάθουν νὰ κρύψουν τὸν θυμόν, ὁ ὁποῖος ἔκαιεν εἰς τὰς σκληράς των καρδίας. Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς εἶχεν ἐννοήσει. Ἐγνώριζε τί ἐστοίχισεν εἰς τὸν νέον, καὶ τὸ βλέμμα Του προσηλώθη ἐπάνω εἰς τὸ πρόσωπόν του. Μὲ τοὺς ὀφθαλμούς Του ἀνεγίνωσκε τὴν ψυχὴν τοῦ νέου. Γνωρίζετε μὲ ποῖον τρόπον παρατηρεῖ ὁ Ἰησοῦς τοὺς ἀνθρώπους; Αἰσθάνεσθε ὅτι δὲν ἐμπορεῖτε νὰ ἀποκρύψητε τίποτε ἀπ' Αὐτὸν καὶ ἀναγνωρίζετε ἀμέσως ὅτι εἰς τὴν πραγματικότητα δεν ἐπιθυμεῖτε νὰ ἀποκρύψητε τίποτε. Καὶ ἰδού, τί εἶπεν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τὸν νέον, ὅταν ἤκουσε τοὺς λόγους του καὶ ἀνέγνωσε τὴν ψυχήν του: «Δὲν εἶσαι μακρὰν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ!»

Ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ! Πόσον συχνὰ ἡ φρᾶσις αὐτὴ ἠκούσθη ἀπὸ τὰ χείλη τοῦ Χριστοῦ! Ὡμίλει πάντοτε περὶ τῆς Βασιλείας—προσεκάλει τοὺς ἀνθρώπους νὰ γίνουν πολῖται τῆς Βασιλείας αὐτῆς, νὰ ἐπωφεληθοῦν τῶν προνομίων της, νὰ ἀναλάβουν τὰς ὑποχρεώσεις της. Πότε περιγράφει τὴν ταπεινὴν προέλευσιν τῆς Βασιλείας, πότε ζωγραφίζει τὴν μυστικὴν ἀλλὰ σταθερὰν αὔξησίν της, πότε τονίζει τὸν ἀναπόφευκτον καὶ τελικὸν θρίαμβον καὶ ἐπικράτησίν Της. Ἔζησε διὰ τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπέθανε δι' αὐτήν. Διὰ τὴν ἐξάπλωσιν καὶ ἔλευσιν τῆς ἰδίας Βασιλείας δίδεται σήμερον εἰς ὅλους ἡμᾶς ἡ ἀπολυτρωτικὴ δύναμις τῆς ἀναστάσεώς Του.

Ἀλλὰ τί ἐννοοῦμεν μὲ τὴν ἔκφρασιν αὐτὴν **«ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ»**; Ἡ ἀκοή μας ἐσυνείθισεν εἰς τὸν ἦχον τῶν λέξεων, ἀλλὰ πόσοι ἆρά γε ἐσταματήσαμεν νὰ ἐξετάσωμεν τί ἀκριβῶς σημαίνουν;

Μερικοὶ εἶπαν: «Μία νέα κοινωνικὴ τάξις πραγμάτων βασιζομένη εἰς τὸν Θεόν, αὐτὸ εἶναι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ· ἢ ἕνας νέος τύπος πολιτισμοῦ μὲ κέντρον τὸν Θεόν». Ἄλλοι: «Ἡ κυριαρχία τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν καρδίαν καὶ τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων». Ὅλοι ὅμως αὐτοὶ οἱ ὁρισμοί, εἰς ἕκαστος χωριστὰ καὶ ὅλοι ὁμοῦ, μᾶς δίδουν μόνον ἓν μέρος τῆς ἐννοίας. Ὁπωσδήποτε ὅμως μᾶς βοηθοῦν νὰ εἰσδύσωμεν εἰς τὸ πνεῦμα τῶν λόγων τοῦ Διδασκάλου. Ὅταν ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ θὰ γίνῃ καὶ νόμος τῶν ἀνθρώπων, ὅταν ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ γίνῃ ὁ παγκόσμιος κανὼν τῆς κοινῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων, ὅταν τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς ἐκτελῆται ἐπὶ γῆς ὅπως ἐκτελεῖται εἰς τὸν οὐρανόν. ὅταν τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου λάβουν τὸ ἀνῆκον μέρος των εἰς τὴν μεγάλην οἰκογένειαν τῶν λελυτρωμένων καὶ εἰσέλθουν εἰς τὴν πλήρη κληρονομίαν τὴν ἐν Χριστῷ, ὅταν ὁ Χριστὸς βασιλεύσῃ καὶ εὐτυχὴς ἁρμονία διέπῃ τὰς σχέσεις τῶν ἀνθρώπων—τότε δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν: **«Ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἦλθεν ἐν δυνάμει»**. Ἀλλ' ὁ καιρὸς αὐτὸς δὲν ἦλθεν ἀκόμη. Κάποτε μᾶς φαίνεται ὅτι εἶναι μακράν, πολὺ μακράν. Πόσον πλανώμεθα εἰς τοὺς ὑπολογισμοὺς καὶ τὰς κρίσεις μας!

Ὑπὸ μίαν ἔννοιαν ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἔχει ἤδη ἔλθει. «Ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν». Ὁπουδήποτε ὑπάρχουν ἄνδρες καὶ γυναῖκες ζῶντες εἰς ἐνσυνείδητον καὶ προσωπικὴν σχέσιν καὶ ἐπικοινωνίαν μὲ τὸν Θεὸν—ἀγαπῶντες τοὺς ὁμοίους των, προσπαθοῦντες νὰ τοὺς ὑπηρετήσουν, ἐκζητοῦντες νὰ ἀφιερώσουν τὸν χρόνον των, τὰ τάλαντά των· τὰ ὑπάρχοντά των εἰς τοὺς σκοποὺς τοῦ Χριστοῦ—ὁπουδήποτε ὑπάρχουν ψυχαί, αἱ ὁποῖαι εὗρῆκαν εἰς τὸν Χριστὸν τὴν

πηγὴν τῆς δυνάμεώς των καὶ τὸ μυστικὸν τῆς εὐτυχίας των, ἐκεῖ ὑπάρχει ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

«Οὐχὶ μακρὰν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ». Λοιπὸν ὑπάρχουν ἄνθρωποι μακρὰν τῆς Βασιλείας; Μάλιστα, ὑπάρχουν πολλοί, διὰ τοὺς ὁποίους δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, χωρὶς νὰ τοὺς ἀδικῶμεν, ὅτι εἶναι μακρὰν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Οὐδέποτε φέρουν τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ εἰς τὰ χείλη των—ἐκτὸς ὅταν πρόκειται νὰ ὁρκισθοῦν ἢ νὰ βλασφημήσουν. Ποτὲ δὲν ἐγονάτισαν νὰ προσευχηθοῦν. Ἡ Ἁγία Γραφὴ—ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ—εἶναι βιβλίον ξένον καὶ ἄγνωστον εἰς αὐτούς. Οὐδεμία ἐπιθυμία γεννᾶται εἰς τὰς καρδίας των νὰ ἀκούσουν τὸ Εὐαγγέλιον κηρυττόμενον. Αἱ διάνοιαι καὶ καρδίαι των εἶναι ἐξ ὁλοκλήρου ἀπησχολημέναι μὲ ἄλλα πράγματα. Ἡ προσοχή των εἶναι συγκεντρωμένη ἀλλαχοῦ. Εὑρίσκουν εὐχαρίστησιν καὶ χαρὰν—ὁπόσον ἀληθῶς ἐφήμερον!— μακρὰν τῆς ἀληθείας. Ἐνίοτε εἶναι φανατικῶς ἐναντίοι, συχνὰ ἐντελῶς ἀδιάφοροι· ἀλλὰ πάντοτε ἡ διάνοια, ἡ καρδία καὶ οἱ σκοποί των εἶναι μακράν, πολὺ μακρὰν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Ὑπάρχουν ἐν τούτοις τινές, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἐντὸς τῆς Βασιλείας. Καὶ αὐτὸ εἶναι ἀπολύτως φανερόν. Εἶναι ἐκεῖνοι, ποὺ ἤκουσαν τὴν φωνὴν τοῦ Χριστοῦ καὶ ᾐσθάνθησαν τὴν ἀνάγκην Αὐτοῦ. Ἤκουσαν τὴν διδασκαλίαν Του καὶ ἀνταπεκρίθησαν εἰς τὴν πρόσκλησίν Του. Ἦλθον μὲ ὅλας των τὰς ἀδυναμίας καὶ πτώσεις καὶ μὲ ὅλας των τὰς ὑποσχέσεις, ἦλθον μὲ ὅλας τὰς ἐλπίδας καὶ τοὺς φόβους των, τὰς ἐπιθυμίας καὶ τοὺς ἀγῶνάς των, μὲ πεῖναν καὶ δίψαν διὰ κἄτι ὑψηλότερον καὶ καλήτερον ἐκείνου, τὸ ὁποῖον ἐγνώρισαν ἕως τώρα. Καὶ εὗρον εἰς τὸν Χριστὸν τὴν πραγματικὴν ζωὴν—τὴν ζωὴν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ᾐσθάνοντο ὅτι ἕως τότε τοὺς διέφευγεν. Ἤκουσαν καὶ ἐδέχθησαν τὸ ἄγγελμα τῆς Βασιλείας Του, ἔγιναν πολῖται αὐτῆς, ἀπολαμβάνουν τῶν δικαιωμάτων καὶ προνομίων της. προσπαθοῦν καὶ ἀγωνίζονται νὰ ἐκπληρώσουν τὰς ὑποχρεώσεις της, ὅλην των τὴν ζωὴν ἀφιέρωσαν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν της. Ἔχουν τὰ σφάλματά των καὶ εἶναι ἕτοιμοι νὰ τὰ ἀναγνωρίσουν. Ἔχουν μακρὰν ὁδὸν νὰ βαδίσουν πρὸς τὸν ἁγιασμὸν—τὸ γνωρίζουν καλῶς. Ἓν ὅμως δύναται ἀσφαλῶς νὰ λεχθῇ περὶ αὐτῶν: Ὅτι παρέδωκαν τὴν διακυβέρνησιν τῆς ζωῆς των εἰς τὸν Χριστόν· εὗρον μίαν νέαν πραγματικότητα εἰς τὴν προσευχὴν καὶ ἡ Ἁγία Γραφὴ εἶναι νέον βιβλίον δι᾿ αὐτούς. Εὑρίσκουν νέας χαρὰς εἰς τὴν ζωήν, εἶναι ἀτρόμητοι εἰς τὰς δοκιμασίας καὶ θλίψεις, εἶναι καλήτεροι ἄνθρωποι παρ᾿ ὅ,τι ἦσαν ποτέ.

Καὶ ὑπάρχει ἡ ***τρίτη τάξις,*** ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ***«δὲν εἶναι μακρὰν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ».***

Δὲν εἶναι ἐντὸς αὐτῆς καὶ τὸ ὁμολογοῦν· εὑρίσκονται ὅμως εἰς τὰ σύνορά της. Ἑλκύονται ἀπὸ τὰ ὑψηλὰ ἰδανικὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ, θαυμάζουν τὴν προσωπικότητα τοῦ Χριστοῦ· τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ἡ πρόσκλησίς Του εὑρίσκει κἄποιαν ἀπήχησιν εἰς τὰς καρδίας των· ἔχουν ἐνδιαφέρον, ἔνθερμον πόθον, διάκεινται πάντοτε συμπαθῶς, συχνὰ αἰσθάνονται τὴν δίψαν διὰ κἄτι πράγματι ζωτικόν. Προσεύχονται—ἀτάκτως ἔστω,—μελετοῦν τὰς Γραφάς των ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, ἔρχονται εἰς τὰς συνάξεις τῶν Χριστιανῶν. Θὰ ᾐσθάνοντο ἀποτροπιασμὸν καὶ πρὸς μόνην τὴν ἰδέαν ὅτι θὰ περιωρίζοντο διὰ παντὸς εἰς τὴν συντροφιὰν

τῶν ἀσεβῶν καὶ βλασφήμων. Αὐτοὶ εἶναι ἐκεῖνοι, περὶ τῶν ὁποίων ὁ Ἰησοῦς εἶπε: «Δὲν εἶσαι μακρὰν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ». Καὶ ὑπάρχουν παντοῦ τοιοῦτοι.

Παρακαλῶ νὰ ρίψητε μαζύ μου ἓν βλέμμα εἰς τὸν νέον καὶ νὰ ἐρωτήσητε διατὶ εὑρίσκετο εἰς αὐτὴν τὴν κατηγορίαν τῶν οὐχὶ μακρὰν τῆς Βασιλείας.

1) Ἴσως εἶχε γεννηθῆ καὶ ἀνατραφῆ εἰς μίαν καλὴν οἰκογένειαν καὶ ἔζησε σχετικῶς καθαρὰν ζωήν. Αἱ χονδροειδεῖς ἁμαρτίαι οὐδέποτε τὸν ἐδελέασαν, δὲν ἐπέτρεψαν εἰς τὸν ἑαυτόν του νὰ συρθῇ ἀπὸ αὐτάς. Ἡ ὑλιστικὴ ἀντίληψις τῆς ζωῆς οὐδέποτε τὸν ἐκέρδισεν ἐξ ὁλοκλήρου—εἶδε πολὺ καθαρὰ πόσον ἐπιπολαία εἶναι. Ἦτο τίμιος, εὐχάριστος, εὐγενὴς καὶ ἴσως δὲν θὰ ἠμπορούσαμεν νὰ τὸν ὀνομάσωμεν ἐγωϊστήν. Πράγματι δὲν εἶχε κανένα κεντρικὸν σκοπὸν εἰς τὴν ζωήν του· οὐδὲν ὑψηλὸν πάθος ἐφλόγιζε τὴν καρδίαν του, ἀλλ' ὑπῆρχεν ἐντός του τὸ ὑλικὸν δι' ἕνα νέον ἄνθρωπον. Δὲν ἐφαρμόζονται ἆρά γε αὐτὰ τὰ ἴδια χαρακτηριστικὰ εἰς μερικοὺς ἀπὸ ἡμᾶς; Ἀκριβῶς διότι ἀνετράφης, ἀδελφέ μου, εἰς μίαν καλὴν οἰκογένειαν, ἀκριβῶς διότι κάποιον ὑγιὲς αἴσθημα σὲ ἐφύλαξεν ἀπὸ πράγματα τὰ ὁποῖα κατερείπωσαν ἄλλους ἀνθρώπους, ἀκριβῶς διότι δὲν ἐπέτρεψες τὰς χονδροειδεῖς ἁμαρτίας νὰ σὲ κυριεύσουν καὶ τὰς ἐπιπολαίους ὑλιστικὸς ἀντιλήψεις τῆς ζωῆς νὰ σὲ ἑλκύσουν, ἀκριβῶς διότι ἔζησες μίαν εὐπρεπῆ, καθαρὰν εὐγενικὴν ζωήν, «δέν εἶσαι μακρὰν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ».

2) Ὁ δεύτερος λόγος εἶναι ὅτι ὁ νέος ἐκεῖνος παρεχώρησεν εἰς τὴν ζωήν του κάποιαν θέσιν διὰ τὴν θρησκείαν. Ἐσύχναζεν εἰς τὴν συναγωγήν, ἐφύλαττε τὸ Πάσχα καὶ τὰς ἑορτάς, ἐμελέτα τὸν Νόμον καὶ προσεπάθει νὰ τὸν φυλάξῃ, ἐπρόσεχεν εἰς τὰ θρησκευτικά του καθήκοντα. Καὶ ὁ Χριστὸς ἀνεγνώρισε τὴν ἀξίαν ὅλων αὐτῶν. Ἐγνώριζεν ὅτι ἡ ἐπιδεκτικότης μας ἀναπτύσσεται, ὅταν χρησιμοποιοῦμεν τὰ μέσα τῆς χάριτος. Ἀλλὰ καὶ σύ, ἀδελφέ μου, ἴσως μελετᾷς τὴν Ἁγίαν Γραφήν—ἔστω καὶ ἐκτάκτως—προσεύχεσαι ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, πηγαίνεις εἰς τὰς συνάξεις τῶν πιστῶν. Ἴσως ἐζήτησες καὶ ἔγινες κοινωνὸν μέλος τῆς Ἐκκλησίας καὶ παρακάθησαι εἰς τὴν Τράπεζαν τοῦ Κυρίου. Παρ' ὅλα ταῦτα γνωρίζεις καλῶς ὅτι δὲν εἶσαι ἐξ ὁλοκλήρου τοῦ Χριστοῦ. Ποτὲ δὲν ἔδωκες εἰς Αὐτὸν τὴν θέσιν εἰς τὴν καρδίαν σου ἡ ὁποία τῷ ἀνήκει. Μέρος μόνον τοῦ ἑαυτοῦ σου παρεχώρησες καὶ δι' αὐτὸ «δὲν εἶσαι μακρὰν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ».

3) Τρίτος λόγος εἶναι ὅτι ὁ νέος εἶχεν ἀρχίσει νὰ σκέπτεται σοβαρῶς ἐπὶ τοῦ μεγίστου ζητήματος τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. Ἀντιμετώπιζε τὰ προβλήματά της. Ἠγωνίζετο νὰ λύσῃ τὰ αἰνίγματά της. Ἐπάλαιε μὲ τὸ δυσκολώτερον ζήτημα—**ἐζήτει τὸ ὕψιστον ἀγαθόν.** Δὲν εἶνε ἡ ἰδική σου περίπτωσις ἡ ἰδία; Ἔχεις ἀρχίσει νὰ καταγίνεσαι μὲ τὰ μεγάλα προβλήματα τῆς ζωῆς—τὸ πρόβλημα τῆς ἐλευθέρας βουλήσεως, τὸ πρόβλημα τῆς δυστυχίας εἰς τὸν κόσμον, τὸ πρόβλημα τοῦ θανάτου καὶ τοῦ προορισμοῦ, τὰ τόσα προβλήματα τῆς καθημερινῆς ζωῆς. Προσπαθεῖς νὰ εὕρῃς κάποιαν σχέσιν μεταξὺ τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῦ σημερινοῦ θρησκευτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ χάους. Δὲν τὰ ἔλυσες τὰ προβλήματα αὐτά, οὔτε φαίνεται ὅτι πλησιάζεις πρὸς κάποιαν φωτεινὴν λύσιν. Ἀνακαλύπτεις μόνον ὅτι εὑρίσκεσαι ὁλοὲν περισσότερον περιπεπλεγμένος ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν. Φίλε μου, δὲν μὲ ἐνδιαφέρει ποῦ σὲ ὡδήγησεν ἡ σκέψις σου. Οὔτε

θὰ ἀσχοληθῶ μὲ τὸ ποῦ θὰ σὲ φέρῃ. Ἐκεῖνο εἰς τὸ ὁποῖον θέλω νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχήν σου εἶναι τοῦτο: Ἐὰν πράγματι ἀγωνίζεσαι νὰ εὕρῃς τὴν βαθυτέραν ἔννοιαν τῆς ζωῆς, ἐὰν εἰλικρινῶς ζητῇς τὴν ἀλήθειαν καὶ ἦσαι ἕτοιμος νὰ ὑπακούσῃς καὶ νὰ συμμορφωθῇς πρὸς αὐτὴν ὅταν τὴν εὕρῃς, τότε πιστεύω ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς μοῦ ἔδωκε τὴν παραγγελίαν νὰ σοῦ εἴπω «ὅτι δὲν εἶσαι μακρὰν τῆς Βασιλείας Του».

4) Ὁ νέος ἦτο πεπεισμένος ὅτι ὁ Χριστὸς εἶχε δίκαιον καὶ εἶχε τὸ θάρρος νὰ τὸ ὁμολογήσῃ. Τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ μὲ σέ! Γνωρίζεις ὅτι ἡ διδασκαλία Του εἶναι λογική, τὸ Εὐαγγέλιόν Του ἀληθινόν. Ὁμολογεῖς ὅτι ὅταν λέγῃ ὅτι ζωὴ χωρὶς Αὐτὸν δὲν ἀξίζει νὰ ὀνομάζεται ζωή, ἔχει δίκαιον. Γνωρίζεις ὅτι ἔχεις ἀνάγκην Αὐτοῦ. Τὸ νὰ γίνῃ κανεὶς χριστιανὸς εἶναι κἄτι περισσότερον ἀπὸ μίαν διανοητικὴν ἀναγνώρισιν· ὅταν ὅμως φθάσῃς εἰς τὸ σημεῖον τοῦ νὰ ὁμολογήσῃς ἐκ καρδίας ὅτι ὁ Χριστὸς ἔχει δίκαιον εἰς ὅσα λέγει, τότε δὲν εἶσαι μακρὰν της Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Τέλος, νομίζω ὅτι ὁ νέος εἶχε συγκινηθῆ βαθέως ἀπὸ τὴν ἐπιβλητικὴν προσωπικότητα τοῦ Ἰησοῦ. Λυποῦμαι τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος δὲν συγκινεῖται. Εἰλικρινῶς οἰκτείρω τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος ἔρχεται εἰς συνάντησιν μὲ τὸν Ἰησοῦν, ὁ ὁποῖος ἀντικρύζει ἐκεῖνο τὸ βλέμμα τῆς ἀγάπης, ὁ ὁποῖος ἀκούει ἐκείνους τοὺς λόγους τῆς δυνάμεως, ὁ ὁποῖος δύναται νὰ σταθῇ εἰς τὴν σκιὰν ἐκείνου τοῦ Σταυροῦ, χωρὶς νὰ συγκινηθῇ ἕως εἰς τὰ βάθη τῆς ὑπάρξεώς του. Ἀλλὰ σὺ δὲν εἶσαι τόσον σκληρός. Ἔχεις συγκινηθῆ, ὅταν αἰσθάνεσαι τὴν ἀόρατον χεῖρα Του ἐπάνω εἰς τὸν ὦμόν σου καὶ τὸ βλέμμα Του εἰς τοὺς ἰδικούς σου ὀφθαλμούς, ἐνῷ σοῦ λέγει: «Δὲν εἶσαι μακράν!» Πρόσεξε! Ὑπάρχει κάποιος τόνος προειδοποιήσεως εἰς τὴν φωνὴν τοῦ Ἰησοῦ, Ὀφείλω νὰ εἴπω ὅτι εἶναι ἐπικίνδυνον τὸ νὰ εὑρίσκεσαι «οὐχὶ μακρὰν» τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ἀκριβῶς διότι εἶσαι πλησίον, ἴσως ἀποκοιμηθῇς μὲ τὴν ψευδῆ πεποίθησιν ὅτι εἶσαι ἀσφαλής. Ἀκριβῶς διότι ἀνετράφης εἰς καλὴν οἰκογένειαν, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ἑνὸς Χριστιανικοῦ περιβάλλοντος καὶ ζῇς ζωὴν τιμίαν, ἀκριβῶς διότι ἐκζητεῖς τὴν ἀλήθειαν, ἴσως νομίζεις ὅτι εἶσαι ἐν τάξει, ἐνῷ δὲν εἶσαι! Κάθε ἄλλο εἶσαι παρὰ ἐν τάξει. Εἶσαι πλησίον τῆς Βασιλείας ἀλλὰ δὲν εἶσαι ἐντὸς αὐτῆς. Ἴσως εὑρίσκεται ἀκριβῶς ἐπάνω εἰς τὸ κατώφλιον αὐτῆς ἀλλ' εἶσαι ἀκόμη ἐκτός. Εἶσαι ἐκτός, διότι οὐδέποτε ἐδέχθης προσωπικῶς καὶ ἀπολύτως τὴν πρόσκλησιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ νὰ παραδώσῃς εἰς Αὐτὸν τὴν διακυβέρνησιν τῆς ζωῆς σου. Τοῦ παρεχώρησες κάποιαν θέσ'ν εἰς τὴν διάνοιάν σου καὶ εἰς τὴν ζωήν σου, ἀλλὰ ὄχι ὁλόκληρον τὸν ἑαυτόν σου—πᾶν ὅ,τι εἶσαι καὶ ἔχεις καὶ πᾶν ὅ,τι δύνασαι νὰ γίνῃς ἢ νὰ ἀποκτήσῃς, τὰ χαρίσματα καὶ τάλαντά σου, τὰς δυνάμεις καὶ δυνατότητας ἀναπτύξεώς σου. Ἀναγνωρίζεις τὴν δύναμιν τοῦ Χριστοῦ τοῦ νὰ ἐλευθερώνῃ τὸν ἄνθρωπον, οὐδέποτε ὅμως ἔκαμες ἰδικήν σου αὐτὴν τὴν δύναμιν διὰ τῆς πίστεως. Πιστεύεις εἰς τὴν συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν, ἀλλ' οὐδέποτε ἀπήλαυσες τὴν πεῖραν τῆς συγχωρήσεως τῶν ἁμαρτιῶν σου. Ἐννοεῖς ὅτι ὁ Χριστὸς καλεῖ ἐθελοντὰς—ἄνδρας καὶ γυναῖκας—οἵτινες εἶναι ἕτοιμοι νὰ δώσουν τοὺς ἑαυτούς των διὰ τὴν μεγάλην ὑπόθεσιν τῆς Βασιλείας Του· ἀκόμη ὅμως δὲν ἔδωκες καμμίαν ἀπάντησιν

εἰς τὴν πρόσκλησιν αὐτήν. Διατὶ δὲν εἰσέρχεσαι τώρα; Ποθεῖς ἕνα σκοπὸν ἱκανὸν νὰ ἀπασχολήσῃ ὅλην σου τὴν ἐνεργητικότητα; Ζητεῖς ἐνίσχυσιν διὰ νὰ ἀντεπεξέλθῃς εἰς ὅλας τὰς ἀνάγκας σου; Ἐπιδιώκεις μίαν ἐπιχείρησιν ἱκανὴν νὰ χρησιμοποιήσῃ ὅλην σου τὴν τόλμην; Ἐπιθυμεῖς νὰ λάβῃς δύναμιν ἱκανὴν νὰ μεταμορφώσῃ τὴν ζωήν σου; Θέλεις ἕνα Ἀρχηγὸν ἄξιον ὅλης σου τῆς ὑπακοῆς καὶ ὅλης σου τῆς ἀγάπης; Δέχθητι τώρα τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ὡς Σωτῆρα σου! Φέρε τὴν ζωήν σου πρὸς Αὐτὸν μὲ ὅλας τὰς ἀπραγματοποιήτους δυνατότητας, ὅλας τὰς ἀποτυχίας τοῦ παρελθόντος, φέρε καὶ κατάθεσέ την ἐκεῖ εἰς τοὺς πόδας Του. Φέρε Του τὰς διανοητικὰς καὶ σωματικάς σου δυνάμεις, τὰ τάλαντά σου, τὰ καλλιεργημένα. Ἔχει ἀνάδκην αὐτῶν καὶ μόνον Ἐκεῖνος εἶναι ἄξιος αὐτῶν. Δόσε εἰς Αὐτὸν τὴν εὐκαιρίαν νὰ σὲ κάμῃ ὅ,τι καλήτερον εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃς. Τὸ εἶδος τῆς Βασιλείας, εἰς τὴν ὁποίαν εἰσέρχεσαι, εἶναι μία ὡραία ἀλλὰ καὶ σκληρὰ πραγματικότης· ἔρχεσαι νὰ δώσῃς εἰς τὸν Βασιλέα σου ὅτι πολύτιμον ἔχεις πάντοτε καὶ διὰ παντός. Μοῦ λέγεις ὅτι δὲν εἶσαι καθαρός· ὅτι ὑπάρχουν πράγματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἐννοεῖς. Ὅτι ὑπάρχουν πράγματα εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφήν, τὰ ὁποῖα δὲν ἀντιλαμβάνεσαι; Ἔχεις διανοητικὸς ἀμφιβολίας, αἱ ὁποῖαι ἀκόμη σὲ ταράττουν: Τὸ γνωρίζω, διότι τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ εἰς ἐμέ. Ὑπάρχουν ἑκατοντάδες πραγμάτων, τὰ ὁποῖα δὲν ἐννοῶ. Ἀλλ' ὑπάρχει ἕν πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον γνωρίζω καὶ ἐννοῶ—ὅτι ἔχω ἀνάγκην τοῦ Χριστοῦ καὶ ὅτι Ἐκεῖνος μόνον δύναται νὰ μὲ κάμῃ ὁποῖος ἐπιθυμῶ νὰ γίνω. Ὅταν εἰσέρχεσαι εἰς μίαν ἀπὸ ἐκείνας τὰς πολυορόφους οἰκοδομὰς τῆς πόλεως, βλέπεις τὸν ἀνελκυστῆρα καὶ ἐπιθυμεῖς νὰ ἀνέλθῃς εἰς τὸ τέταρτον πάτωμα. Μήπως λέγεις εἰς τὸν ἑαυτόν σου· «Δὲν ἐννοῶ τὰς ἀρχὰς τῆς ὑδραυλικῆς δυνάμεως ἢ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ καὶ δὲν θὰ ἀναβῶ μὲ τὸν ἀνελκυστῆρα, ἕως ὅτου ἐννοήσω!» Γνωρίζεις ὅτι χιλιάδες ἀνέβησαν καὶ ὅτι καὶ σὺ θὰ ἀναβῇς. Εἰσέρχεσαι, καὶ ἰδού, εὑρέθης εἰς τὸ τέταρτον πάτωμα! Σοῦ ζητῶ νὰ κάμῃς τὸ ἴδιον διὰ τὸ μέγιστον ζήτημά σου, σοῦ ζητῶ νὰ δείξῃς τὴν ἰδίαν ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν Χριστόν, τὴν ὁποίαν δεικνύεις εἰς τὸν ὑπάλληλον ποῦ διευθύνει τὸν ἀνελκυστῆρα. Γνωρίζεις τί ἔχει κάμει ὁ Χριστὸς διὰ σὲ καὶ τί δύναται ἀκόμη νὰ κάμῃ. Πλησίασον, εἰπέ Του ὅτι δὲν ἐννοεῖς, ἀλλ' ὅτι εἶσαι ἕτοιμος νὰ ἐμπιστευθῇς εἰς Αὐτόν.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ, κατὰ μετάφρασιν ***Μ. Κυριακάκη***) ***D. P. Thomson.***

ΚΕΡΔΙΖΕΙΝ ΨΥΧΑΣ

«Ὅστις κερδίζει ψυχὰς εἶναι σοφός».
(Παροιμ. ια'. 30).

Τὸ πολυτιμώτερον πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἔχομεν εἰς τὸν ὑλικὸν αὐτὸν κόσμον, εἶναι ἡ ψυχή μας. Διὰ τοῦτο ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁμιλῶν πρὸς τοὺς μαθητὰς Αὐτοῦ, ἔλεγε: «Τί ὠφελεῖται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί θέλει δώσει ἄνθρωπος εἰς ἀντάλλαγὴν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;» (Ματθ. ις'. 26). Ὁ Κύριος ἡμῶν λέγει θετικὰ πράγ-

ματα περὶ τῆς ψυχῆς, ἡ ὁποία εἶναι τὸ ἄϋλον πνευματικὸν συστατικὸν μέρος τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ κόσμος ὁλόκληρος δὲν δύναται νὰ ἰσοφαρίσῃ πρὸς αὐτήν καὶ κατ᾿ ἀκολουθίαν οὐδὲν ἀντάλλαγμα δύναται νὰ δοθῇ διὰ τὴν ψυχήν, διότι ὅλα ὅσα θὰ ἔδιδε κανεὶς δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ ἐξισωθοῦν πρὸς αὐτήν.

Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ὁ Παροιμιαστὴς εἰς τὸ ὡς ἄνω ἐδάφιον ὁμιλῶν περὶ τοῦ κερδίζειν ψυχὰς καὶ περὶ τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις κατορθώνει τοῦτο, λέγει ὅτι εἶναι σοφός.

I. *Ἡ ἀξία τῆς ψυχῆς.*

Τὸ πῶς μετροῦμεν τὴν ἀξίαν τῶν διαφόρων ἀντικειμένων ἢ πραγμάτων, κατήντησεν εἰς τὰς ἡμέρας μας ἐπιστήμη. Εἶναι δὲ ἡ μᾶλλον διαδεδομένη ἀπὸ τὰς πρακτικὰς ἐπιστήμας, στηριζομένη ἐπὶ μερικῶν πραγμάτων, ὡς τὰ ἑξῆς:

α′) Ἡ ***σπάνις*** ἑνὸς πράγματος προσδίδει εἰς αὐτὸ ἀξίαν. Ὁ χρυσός, ὁ ἄργυρος, ἡ πλατίνη, τὸ ῥάδιον ἔχουν ἀξίαν ἀνταλλακτικὴν πολὺ μεγάλην. Τῶν πολυτίμων αὐτῶν μετάλλων ἡ ἀξία εἶναι μεγάλη, διότι εἶναι σχετικῶς μικρὰ ἡ ὑπάρχουσα ἐν τῷ κόσμῳ ποσότης αὐτῶν. Ἰδίως τὸ ῥάδιον στοιχίζει πολύ· εἶδον εἰς τὴν Ἀγγλίαν ῥάδιον ἴσον μὲ τὴν κεφαλὴν μιᾶς καρφίδος, τὸ ὁποῖον ἠγοράσθη ἀντὶ 50 λιρῶν χρυσῶν, δηλ. 30,000 δραχμῶν.

β′) Ἡ προσφορὰ καὶ ἡ ζήτησις εἶναι στοιχεῖον, τὸ ὁποῖον καθορίζει τὴν ἀξίαν ἑνὸς πράγματος εἴτε προϊὸν τῆς γῆς εἶναι ἢ καὶ προϊὸν τῆς τέχνης ἢ τῆς βιομηχανίας.

γ′) Ἡ ποιότης ἑνὸς πράγματος—ἀνωτέρα ἢ κατωτέρα—δίδει ἐπίσης εἰς τὸ πρᾶγμα τὴν ἀξίαν του.

δ′) Ἡ ἀρχαιότης εἶναι ἄλλο στοιχεῖον, τὸ ὁποῖον προσδίδει εἴς τινα πράγματα ἀνωτέραν ἀξίαν. Οὕτω λ. χ. τὰ ἀρχαιολογικὰ μνημεῖα καὶ τὰ λείψανα τῆς ἀρχαίας τέχνης ἔχουσιν ἀξίαν ἀπείρως μεγαλητέραν τῆς ἀξίας τοῦ μαρμάρου, ἐκ τοῦ ὁποίου συνίστανται.

Αὐτὰ ὅμως ὅλα ἀνάγονται εἰς τὰ πράγματα τοῦ ὑλικοῦ κόσμου.

Τώρα, ἀπὸ τὰ τέσσαρα αὐτὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα καθορίζουν τὴν ἀξίαν ἑνὸς πράγματος, τί ἔχει ἡ ψυχή; Τίποτε. (1) Σπανία δὲν εἶναι, διότι κάθε ἄνθρωπος ἔχει ψυχήν (2) Προσφορὰ καὶ ζήτησις δὲν ὑπάρχει, διότι κανεὶς δὲν πωλεῖ τὴν ψυχήν του. (3) Ἡ ποιότης της εἶναι ἡ αὐτὴ εἰς κάθε ἄνθρωπον. (4) Καμμίαν ἀρχαιολογικὴν ἀξίαν δὲν ἔχει, διότι ὅ,τι ἤξιζεν εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ πρώτου ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ αὐτὸ ἀξίζει καὶ σήμερον καὶ πάντοτε.

Ποῦ λοιπὸν ἔγκειται ἡ ἀξία αὐτῆς;

α′) ***Εἰς τὴν ἀϋλότητα αὐτῆς.*** Δὲν βλέπομεν, δὲν πιάνομεν τὴν ψυχήν, ἀλλ᾿ αἰσθανόμεθα τὴν ἐνέργειαν αὐτῆς· ὅ,τι δὲ εἶναι ἄϋλον, δὲν δύναται μὲ ὑλικὰ μέσα νὰ μετρῆται. Τὰ φυτὰ καὶ ζῷα ἔχουν ψυχὴν ἀλλὰ δὲν εἶναι ἄϋλος καὶ συνεπῶς οὔτε πνευματική· ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἄϋλος, καὶ ὡς ἄϋλος, εἶναι καὶ πνευματική.

β′) ***Εἰς τὴν προσωπικότητά της.*** Ἐκεῖνο τὸ ὁποιον μᾶς κάμνει νὰ λέγωμεν «***ΕΓΩ***» καὶ νὰ διακρίνωμεν τὸν ἑαυτόν μας ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους, εἶναι ἡ

προσωπικότης μας, συνδεδυασμένη μὲ τὴν λογικότητα, τὴν ὁποίαν ἔχομεν· καὶ σκεπτόμεθα, κρίνομεν, ἀποφασίζομεν δυνάμει τῆς λογικῆς καὶ τῆς προσωπικότητος, τὴν ὁποίαν ἔχομεν, καὶ τὴν ἔχομεν δυνάμει τῆς ψυχῆς μας.

γ) Εἰς τὴν ***δύναμιν***, τὴν ὁποίαν ἔχει νὰ ***ἐπικοινωνῇ*** κυρίως ***μὲ τὸν Θεόν***. «Πνεῦμα εἶναι ὁ Θεὸς» καὶ «τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου», ὡς λέγει ὁ Παῦλος, «ἐρευνᾷ τὰ πάντα καὶ τὰ βάθη τοῦ Θεοῦ».

Αὐτὴ λοιπὸν ἡ ἀξία τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, ἠνάγκασε τὸν Θεὸν νὰ ἐνανθρωπήσῃ διὰ τὴν σωτηρίαν αὐτῆς, διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τοῦτο διότι ὁ ἄνθρωπος ἔπεσε καὶ παρήκουσε καὶ παρεξετράπη τῆς ὁδοῦ, τὴν ὁποίαν ἔδειξεν εἰς αὐτὸν ὁ Θεός. Καὶ σήμερον, τόσον ἡ πεῖρά μας ἡ ἀνθρώπινος, ὅσον καὶ ἡ Ἁγία Γραφή, μαρτυροῦσι περὶ τοῦ καταντήματος, εἰς τὸ ὁποῖον ἔφθασεν ὁ ἄνθρωπος.

Νὰ βλέπῃ κανεὶς ἀφ᾿ ἑνὸς μὲν τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς τέχνας, ἐπιστήμας, ἐφευρέσεις καὶ ἀνακαλύψεις, τὰς ὁποίας ἐπέτυχε διὰ τῆς διανοίας του, καὶ ἀφ᾿ ἑτέρου νὰ βλέπῃ κανεὶς τὴν κατάπτωσιν, τὴν ἐξαχρείωσιν, τὴν ἔκλυσιν τῶν ἠθῶν, εἰς τὴν ὁποίαν κατήντησεν ὁ ἄνθρωπος διὰ τῆς πτώσεώς του, εἶναι φρικαλέον. Καὶ ἐπιβεβαιοῦται ὁ λόγος τοῦ Ψαλμῳδοῦ: «Ὁ ἄνθρωπος ὁ ἐν τιμῇ ὡμοιώθη μὲ τὰ κτήνη τὰ φθειρόμενα».

Καὶ ὡς τοιοῦτος σήμερον ὁ ἄνθρωπος, μὲ τὴν μολυσμένην ψυχήν του, μὲ τὰ φαῦλα ἐλατήρια καὶ τὰς βδελυρὰς σκέψεις, διαθέσεις καὶ πράξεις του, ἔχει ἀπόλυτον ἀνάγκην σωτηρίας, τὴν ὁποίαν μόνος ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς χορηγεῖ εἰς τοὺς ἁπλῶς καὶ ἀνεπιφυλάκτως πιστεύοντας εἰς Αὐτόν.

ΙΙ. *Τί σημαίνει τὸ νὰ κερδήσῃ τις ψυχάς;*

Ἡ ψυχὴ δὲν εἶναι ἐμπόρευμα, δὲν εἶναι οὔτε χρῆμα. Ἀλλ᾿ εἰς τὸ σημεῖον τῆς καταπτώσεως, εἰς τὸ ὁποῖον ἔφθασεν ὁ ἄνθρωπος, διὰ τῆς ὁποίας ἀπώλεσεν ὅ,τι εὐγενὲς καὶ ὑψηλὸν εἶχε, τὸ νὰ κερδήσῃ κανεὶς ψυχὰς ἀνθρώπων ἢ ἁπλῶς ἀνθρώπους, σημαίνει νὰ ὁδηγήσῃ αὐτοὺς εἰς τὸν Χριστὸν πρὸς σωτηρίαν τῆς ἀθανάτου ψυχῆς των.

Ὥστε τὸ κερδίζειν ψυχάς, σημαίνει κερδίζειν αὐτὰς διὰ τὸν Χριστὸν καὶ μὲ τὸν Χριστόν.

Εἶναι ἓν μέγα κέρδος, ὅταν ἕνας ἄνθρωπος, τακτικὸς θαμὼν τῶν χαρτοπαιγνίων, τῶν οἰνοπωλείων καὶ τῶν ἀθεμίτων διασκεδάσεων, ἄνθρωπος τοῦ ψεύδους, τῆς ἀδικίας καὶ τῆς κλοπῆς, ἐγκαταλείψῃ ὅλα αὐτὰ καὶ ἀκολουθήσῃ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν.

Εἶναι τόσον μέγα τὸ κέρδος τοῦτο ὥστε, ὡς λέγει ὁ Κύριός μας εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ Ἀσώτου Υἱοῦ: «Χαρὰ γίνεται εἰς τὸν οὐρανὸν δι᾿ ἕνα ἁμαρτωλὸν μετανοοῦντα».

Ὁ χθεσινὸς ἄχρηστος καὶ ἀπόβλητος τῆς κοινωνίας, ὁ ἄξιος περιφρονήσεως, νὰ γίνῃ χρήσιμον μέλος τῆς κοινωνίας, τῆς οἰκογενείας, τοῦ ἐμπορικοῦ κόσμου, εἶναι μέγα κέρδος καὶ διὰ τὴν κοινωνίαν καὶ διὰ τὴν οἰκογένειαν.

Ἔχομεν ἀνθρώπους ἐγκληματίας ἐγκεκλεισμένους εἰς φυλακὰς καὶ εἰς σωφρο-

νιστήρια. Πόσοι ἐκ τῶν ἐγκαθείρκτων τούτων ἐκερδήθησαν εἰς τὸν τόπον μας; Πόσοι ἐξῆλθον ἐκ τῶν φυλακῶν καὶ ἀπέδειξαν πράγματι ὅτι εἶναι χρήσιμα μέλη τῆς κοινωνίας; Ἴσως θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι τοιαῦτα ὄντα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κερδηθοῦν ἢ νὰ γίνουν ὠφέλιμα στοιχεῖα εἰς τὴν κοινωνίαν. Βεβαίως ὅταν κανεὶς δὲν ἐνδιαφέρεται δι᾿ αὐτούς, ποτὲ δὲν θὰ γίνουν ὠφέλιμα καὶ ἐργατικὰ στοιχεῖα διὰ νὰ ἀποδοθοῦν εἰς τὴν κοινωνίαν. Ὁ Χριστὸς διέταξε νὰ ἀγαπῶμεν καὶ τοὺς ἐχθρούς μας. Οἱ ἐγκληματίαι, οἱ κακοῦργοι εἶναι ἐχθροὶ παντὸς ἀνθρώπου καὶ πρέπει νὰ τοὺς ἀγαπῶμεν διὰ νὰ τοὺς κερδήσωμεν διὰ τὸν Χριστόν. Τί ὑπάρχει ἐντὸς τοῦ κακούργου ἄξιον ἀγάπης, ὥστε νὰ ἀσχολώμεθα μὲ αὐτόν; Ὑπάρχει ἀθάνατος ψυχὴ εἰς αὐτόν, καθὼς καὶ εἰς πάντα ἄνθρωπον, ἑπομένως ἀξίζει νὰ κερδηθῇ καὶ ἡ ψυχὴ ἑνὸς κακούργου.

III. *Ἡ σοφία τοῦ κερδίζειν ψυχάς.*

Τὸ ἐδάφιόν μας λέγει: «Ὅστις κερδίζει ψυχὰς εἶναι σοφός». Διατί; Διότι τὸ δυσκολώτερον πρᾶγμα εἰς τὸν κόσμον εἶναι αὐτό.

Διὰ νὰ κερδήσῃς μίαν ψυχὴν διὰ τὸν Χριστόν, πρέπει πρῶτον ν᾿ ἀποδείξῃς εἰς τὸν ἄνθρωπον ὅτι ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχή του εἶναι μεμεμολυσμένη. Καὶ τὸ ζήτημα αὐτὸ παρέχει πολλὰς δυσχερείας· διότι δυσκόλως ὁ ἄνθρωπος πείθεται ὅτι ἔχει μεμολυσμένην ψυχήν. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἔχουν τὴν ἰδέαν ὅτι μόνον αὐτοὶ οἱ ἴδιοι τρέφουν καλὰς διαθέσεις καὶ ἔχουν καλὰ αἰσθήματα καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι εἶναι κατώτεροι. Τὸ κερδίζειν ψυχὰς διὰ τὸν Χριστὸν προσκόπτει εἰς αὐτὴν τὴν ἔμφυτον ἀντίδρασιν τῶν ἀνθρώπων.

Μόνον ὅταν τὸ Ἅγιον Πνεῦμα κεντήσῃ τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ φέρῃ αὐτὸν εἰς συναίσθησιν, εἶναι δυνατὸν νὰ κερδηθῇ διὰ τὸν Χριστόν. Καὶ εὐτυχῶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον εὑρίσκεται ἐν τῷ κόσμῳ, ὡς εἶπεν ὁ Χριστός, διὰ νὰ ἐλέγξῃ τὸν κόσμον—πάντα ἄνθρωπον—περὶ ἁμαρτίας, καὶ περὶ δικαιοσύνης, καὶ περὶ κρίσεως. «Περὶ ἁμαρτίας μέν, διότι δὲν πιστεύουσιν εἰς ἐμέ· περὶ δικαιοσύνης δὲ διότι ὑπάγω πρὸς τὸν Πατέρα μου, καὶ πλέον δὲν μὲ βλέπετε· περὶ δὲ κρίσεως, διότι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκρίθη» (Ἰωάν. ιϛ΄. 8—11). Ὅταν ὁ Παράκλητος ἐλέγξῃ καὶ μαρτυρήσῃ καὶ ἀποδείξῃ τὰς περὶ Χριστοῦ ἀληθείας, ὁ ἁμαρτωλὸς πείθεται.

Ἀλλὰ πῶς ἐνεργεῖ τὸ ἔργον τοῦτο τὸ Ἅγιον Πνεῦμα; Διὰ τῶν πιστῶν, ***δι᾿ ἐμοῦ*** καὶ ***διὰ σοῦ, Χριστιανέ,*** ὅστις ἀναγινώσκεις τώρα αὐτοὺς τοὺς λόγους. Πᾶς Χριστιανὸς εἶναι ὄργανον εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος διὰ νὰ μαρτυρῇ περὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ περὶ τῆς δυνάμεως Αὐτοῦ τοῦ νὰ σώζῃ ψυχάς, νὰ σώζῃ ἁμαρτωλούς. Ὥστε ἀνθρωπίνως, ὅλη ἡ εὐθύνη βαρύνει ἡμᾶς. Δὲν δικαιούμεθα λοιπὸν νὰ παρεμβάλωμεν προσκόματα εἰς τὴν σωτηρίαν κανενὸς ἁμαρτωλοῦ διὰ τῆς κακῆς ζωῆς, διὰ τῶν λόγων καὶ ἔργων ἡμῶν, ἀλλὰ μὲ σοφίαν καὶ μὲ σύνεσιν Χριστιανικὴν νὰ συντελῶμεν, κατὰ τὸ δυνατόν, εἰς τὴν ἐπιστροφὴν ἁμαρτωλῶν πρὸς τὸν Χριστόν. Θὰ ἦναι πράγματι σοφὸς ὁ κερδίζων ψυχάς· διότι δὲν θὰ στηρίζηται εἰς τὰς ἰδικάς του δυνάμεις—διότι θὰ περιπατῇ ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ Κυρίου μὲ σοφίαν καὶ μὲ σύνεσιν, διὰ νὰ μὴ δώσῃ πρόσκομμα καὶ νὰ

μὴ γίνῃ σκάνδαλον εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν—καὶ διότι θὰ συνεργάζηται μὲ τὸν Κύριον διὰ τῆς πίστεως. Πρὸς τούτοις θὰ ἦναι σοφός, διότι ***χωρὶς νὰ ἔχῃ σωθῇ ὁ ἴδιος, δὲν θὰ ἐπιχειρήσῃ νὰ σώσῃ κανένα. Τοῦτο εἶναι ἀδύνατον.***

Πέριξ μας ὁ Σατανᾶς ἀγρυπνεῖ καὶ περιέρχεται ζητῶν τίνα νὰ καταπίῃ. Ποῖος ἐξ ἡμῶν δὲν ἐνδιαφέρεται διὰ πρόσωπα συνδεόμενα μετ' αὐτοῦ καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν των; Τὸ πρόσταγμα τοῦ Κυρίου μας πρὸς τὸν θεραπευθέντα δαιμονιζόμενον ἦτο: «Ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου, πρὸς τοὺς οἰκείους σου, καὶ ἀνάγγειλον πρὸς αὐτοὺς ὅσα ὁ Κύριος σοὶ ἔκαμε καὶ σὲ ἠλέησε» (Μάρκ. ε'. 19).

Ὁ κόσμος κεῖται ἐν τῷ πονηρῷ καὶ ὁ Χριστὸς μᾶς ἔσωσε διὰ νὰ ὁδηγῶμεν τὸν κόσμον εἰς Αὐτὸν—διὰ νὰ φέρωμεν πρὸς τὸν κόσμον τὴν καλὴν ἀγγελίαν τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας.

Εἴθε ὁ Κύριος νὰ δώσῃ εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς ὅλα τὰ τέκνα Του σοφίαν καὶ ἐπιτυχίαν εἰς τὸ ἔργον τοῦ εὐαγγελισμοῦ τοῦ κόσμου! Ἀμήν.

Π. Γ. Λογγινίδης.

ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΝΟΙΑΣ

(Ὑπὸ τοῦ πρώην Ἐπισκόπου Λίγκολν)

(συνέχεια)

Γ'. Ἀπαραίτητα παρεπόμενα τῆς μετανοίας.

«Εἶπον: Εἰς τὸν Κύριον θέλω ἐξομολογηθῆ τὰς παραβάσεις μου· καὶ Σὺ συνεχώρησας τὴν ἁμαρτίαν μου». (Ψαλμ. 2β'. 5)

Διὰ νὰ ἦναι πλήρης καὶ εὐπρόσδεκτος ἡ μετάνοια, πρέπει νὰ συνοδεύεται ὑπὸ ***ἐξομολογήσεως,*** νὰ ἦναι κατανυκτική, προερχομένη ἐκ ***ταπεινώσεως,*** καὶ νὰ ὑπαγορεύηται ὑπὸ ἀγάπης πρὸς τὸν Χριστόν, ὅστις δίδει τὴν ἄφεσιν.

Ἀλλὰ τί ὑπάρχει ἄγνωστον εἰς τὸν Θεόν, ὥστε νὰ ἦναι ἀνάγκη νὰ τὸ ἐξομολογηθῶμεν ἡμεῖς πρὸς Αὐτόν, τὸν παγγνώστην, τὸν ἐρευνῶντα καρδίας καὶ νεφροὺς καὶ γνωρίζοντα περὶ ἑκάστου ἐξ ἡμῶν καὶ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἡμεῖς αὐτοὶ ἀγνοοῦμεν, ἀκόμη δὲ καὶ τοὺς διαλογισμούς μας; Τὸν Θεὸν ἑπομένως ἡ ἐξομολόγησις τοῦ ἀνθρώπου οὐδόλως ὠφελεῖ, ἀλλὰ διατάσσεται ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν· εἶναι ἄλλως τε ἡ λογικὴ συνέπεια τῆς λύπης διὰ πᾶν σφάλμα, καὶ ὅταν μία εἰλικρινὴς ὁμολογία τοῦ σφάλματος γίνεται αὐθορμήτως μεταξὺ ἀνθρώπων, προκαλεῖ μίαν εὐνοϊκὴν προδιάθεσιν πρὸς τὸν πταίστην καὶ προλειαίνει τὴν ὁδὸν τῆς συγχωρήσεως. Ἐκ τοῦ πληρώματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. Ὅταν ἡ συναίσθησις τῆς παραβάσεως τοῦ Θείου Νόμου καὶ τῆς ἐνοχῆς τῆς παρακοῆς καὶ ἀνυποταξίας συντρίψῃ τὴν σκληρὰν καρδίαν καὶ τὴν ἄκαμπτον θέλησιν τοῦ ἁμαρτωλοῦ, τὸ αὐθαίρετον καὶ ἀνυπότακτόν του πνεῦμα κάμπτεται καὶ ταπεινοῦται, καὶ οὕτω πραγματοποιεῖται ὁ δεύτερος ὅρος τῆς ἀληθοῦς καὶ εἰλικρινοῦς μετανοίας, ἡ ***ταπείνωσις.*** Διότι ὅταν ἐμφωλεύῃ ἐν τῇ καρδίᾳ ἐπιφύλαξις, δικαιολο-

γίαι ἢ τάσις πρὸς εὕρεσιν ἐλαφρυντικῶν στοιχείων τῆς παραβάσεως, ἡ ὁμολογία, ἣν κάμνει ὁ παραβάτης, δὲν εἶναι πλήρης, οὔτε ἡ μετάνοια αὐτοῦ εἰλικρινής. Ὅταν ἡ φυσικὴ αὐταρέσκεια. ἡ οἴησις τοῦ ἀνθρώπου ὑπερισχύη τῆς λύπης καὶ τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς ἐνοχῆς, δὲν δύναται νὰ ἦναι εὐπρόσδεκτος εἰς τὸν Θεὸν μία τοιαύτη ἐξομολόγησις, ἀλλ᾽ οὔτε νὰ δοθῇ ἡ ἄφεσις, ἥτις χορηγεῖται εἰς τὸν συντετριμμένον τὸ πνεῦμα καὶ ταπεινὸν τὴν καρδίαν, ὃν ἐδήλωσεν ὁ Θεὸς ὅτι δὲν θέλει ἀπορρίψει. Ἐπιπλέον πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ᾽ ὄψιν, ὅτι ἡ ἁμαρτία—πᾶσα ἁμαρτία, ὅσον καὶ ἂν φαίνεται μικρὰ καὶ ἀσήμαντος εἰς ἡμᾶς—ἀποτελεῖ ὕβριν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ περιφρόνησιν πρὸς τὸν Νόμον Αὐτοῦ, ἑπομένως ὅτι οὐδεμία παράβλεψις δύναται νὰ γίνῃ ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ, οὐδὲ συνθηκολόγησίς τις μεταξὺ τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ τῆς Θείας Τελειότητος, ἐὰν μὴ προηγηθῇ ***ταπείνωσις πλήρης*** καὶ κατάνυξις διὰ τὴν ἁμαρτίαν, ὄχι διὰ τὰς συνεπείας ταύτης, ἀλλὰ δι᾽ αὐτὴν ὡς ὕβριν κατὰ τοῦ παναγίου καὶ παναγάθου Θεοῦ. Μόνον ὅταν ὁ ἁμαρτωλός, νοήσας τὴν φοβερὰν ἀπόστασιν, ἥτις τὸν χωρίζει ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, συντρίβεται καὶ ἀναγνωρίζει ὅτι πᾶσα προσπάθεια στηριζομένη ἐπὶ τῶν ἰδίων ἑαυτοῦ δυνάμεων εἶναι ματαία, προσφεύγει εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, ἐλπίζων καὶ πεποιθὼς εἰς τὴν ὑπόσχεσιν Ἐκείνου, ὅτι τὸν ἐρχόμενον πρὸς Αὐτὸν δὲν θέλει ἀπορρίψει.

Ἡ παραβολὴ τοῦ Ἀσώτου Υἱοῦ δίδει πιστὴν εἰκόνα τῆς ἀληθοῦς μετανοίας εἰς ὅλα αὐτῆς τὰ στάδια. Ἐν πρώτοις, δεικνύει τὸν Ἄσωτον Υἱὸν συνερχόμενον εἰς ἑαυτὸν καὶ ἀναγνωρίζοντα τὴν οἰκτρὰν καὶ ἀξιοδάκρυτον αὐτοῦ θέσιν. Ἡ ἀναγνώρισις δὲ φέρει τὴν ταπείνωσιν καὶ τὴν κατάνυξιν, τὴν λύπην διὰ τὸ παρελθὸν καὶ τὴν ἀπόφασιν, ἥτις εἶναι ἡ ἀπαραίτητος συνέπεια τῆς λύπης ταύτης: «Ἐγερθεὶς θέλω ὑπάγει πρὸς τὸν Πατέρα μου». Ἡ ἀπόφασις αὕτη πραγματοποιεῖται ἐν πεποιθήσει ἐπὶ τῆς πατρικῆς στοργῆς, ἥτις δὲν διαψεύδει τὴν πεποίθησιν ταύτην, καθότι ὁ φιλόστοργος πατὴρ σπεύδει εἰς προϋπάντησιν τοῦ υἱοῦ του καὶ ἀνοίγων τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ δέχεται τὴν ἐξομολόγησιν, ἥτις, σημειωτέον, μαρτυρεῖ τὴν πλήρη ταπείνωσιν καὶ συντριβήν, ἥτις δὲν ζητεῖ νὰ ἐπανακτήσῃ τὴν προτέραν ἐν τῷ πατρικῷ οἴκῳ θέσιν, ἀλλὰ μόνον νὰ ζῇ ὑπὸ τὴν πατρικὴν εὐμένειαν εἰς θέσιν ταπεινήν. Ὁ δὲ ἐπίλογος τῆς ἀποφάσεως καὶ πλήρους ἐξομολογήσεως καὶ ταπεινώσεως ταύτης εἶναι γνωστὸς—ὁ πατὴρ δέχεται ταύτην ὄχι μὲ ἐπιπλήξεις καὶ συμβουλάς, οὔτε ἁπλῶς τυπικῶς, ἀλλὰ εἰς ἔνδειξιν πλήρους συγχωρήσεως περιβάλλει τὸν υἱόν του μὲ ἔνδυμα πολυτελὲς καὶ ἐπὶ τῆς χειρός του θέτει δακτύλιον πολύτιμον καὶ δι᾽ εὐωχίας μετ᾽ ᾀσμάτων χαρᾶς πανηγυρίζει τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ υἱοῦ, ὃν ἔκλαυσεν ὡς νεκρὸν καὶ ἤδη ἀπολαμβάνει ζῶντα. Παρομοία χαρὰ γίνεται ἐν οὐρανῷ ἐπὶ τῇ ἐπιστροφῇ ἑνὸς ἁμαρτωλοῦ, καὶ οὗτος παρακάθηται εἰς τὴν ἐπουράνιον πανδαισίαν περιβεβλημένος τὸ ἔνδυμα τῆς δικαιοσύνης τοῦ Χριστοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου ἔλαβε τὴν ἄφεσιν καὶ τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὴν χορείαν τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ.

Τὴν ἀνάγκην τῆς εἰς τὸν Θεὸν ἐξομολογήσεως τῶν ἁμαρτημάτων ἐν ταπεινώσει διδάσκει πολλαχοῦ ἡ Ἁγία Γραφή. Τὴν ταπείνωσιν καὶ συντριβὴν ἐκφράζει ὁ Δαβὶδ διὰ τὸ ἁμάρτημα, τὸ ὁποῖον καὶ ὀρθῶς χαρακτηρίζει ὡς ὕβριν πρὸς τὸν Θεόν. «Εἰς Σέ, εἰς Σὲ μόνον ἥμαρτον καὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν Σου ἔπραξα,

ἵνα δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις Σου καὶ νὰ ἦσαι ἄμεμπτος εἰς τὰς κρίσεις Σου», (Ψαλμ. να΄ 4). Καὶ ἀλλαχοῦ: «Εἶπον, εἰς τὸν Κύριον θέλω ἐξομολογηθῆ τὰς παραβάσεις μου καὶ Σὺ συνεχώρησας τὴν ἀνομίαν τῆς ἁμαρτίας μου» (Ψαλμ. λβ΄ 5) Καὶ ὁ Σολωμὼν νουθετεῖ: «Ὁ κρύπτων τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ δὲν θέλει εὐοδωθῆ, ὁ δὲ ἐξομολογούμενος καὶ παραιτούμενος αὐτῶν θέλει ἐλεηθῆ» (Παροιμίαι κη΄ 13). Ὁ δὲ Ἀπόστολος Ἰωάννης ἀναπτύσσων τὴν διδασκαλίαν ταύτην γράφει: «Ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, εἶναι πιστὸς καὶ δίκαιος, ὥστε νὰ συγχωρήσῃ εἰς ἡμᾶς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ νὰ καθαρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας» (Ἰωάν. α΄ 8, 9).

Ἀλλ᾽ ὑπάρχει καὶ ἕτερον ἀγαθὸν προκύπτον ἐκ τῆς πλήρους καὶ εἰλικρινοῦς ἐξομολογήσεως—τὸ ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ἀναγκαζόμενος νὰ ἀναθεωρήσῃ τὸ παρελθόν, ἀναπολεῖ εἰς μνήμην μυρίας παρεκτροπάς του ἐκ τῆς ὁδοῦ τοῦ Θεοῦ, θλιβερὸν κατάλογον παραλείψεων σφαλμάτων καὶ παραπτωμάτων καὶ καταστρατηγήσεων τοῦ Θείου νόμου, ἔτι δὲ καὶ ἀπειραρίθμους ἐνδείξεις ἀχαριστίας πρὸς τὸν Δοτῆρα πάσης εὐλογίας. Ἡ ἀναγνώρισις ὅλων τούτων φέρει τὸν ἁμαρτωλὸν εἰς πλήρη συναίσθησιν τῆς οἰκτρᾶς αὐτοῦ καταστάσεως, τὴν δὲ συναίσθησιν ταύτην συνοδεύει ἡ ταπείνωσις καὶ συντριβή, ἄνευ τῶν ὁποίων δὲν γίνεται εὐπρόσδεκτος ἡ μετάνοια αὐτοῦ. Ἡ ἀναγνώρισις αὕτη, ὅταν ἐπακολουθῇ καὶ ἡ ἐν ταπεινώσει καὶ πίστει προσφυγὴ εἰς τὸ Θεῖον ἔλεος, δὲν ἀπορρίπτεται παρὰ τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἐκχέων τὸν πόνον τῆς καρδίας του ἐν τῇ ὁμολογίᾳ ταύτῃ, μηδὲν ζητῶν νὰ ἀποκρύψῃ ἢ νὰ μειώσῃ, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ ἐλπίζων, διὰ πίστεως εἰς τὸ ἐπιτελεσθὲν ὑπὲρ τῆς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου ἐξιλαστήριον ἔργον τοῦ Χριστοῦ, αἰσθάνεται ἐφ᾽ ὅσον προχωρεῖ ἡ ὁμολογία αὐτοῦ, ἀνακούφισιν ἐκ τοῦ πιέζοντος τὴν συνείδησίν του ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον βάρους· βαθμηδὸν δὲ ἡ βεβαιότης τῆς ἀφέσεως πληροῖ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ καὶ γλυκεῖα κατάνυξις ἐκτοπίζει τὴν προτέραν ὀδύνην, οὕτως ὥστε ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς διὰ πρώτην φορὰν τότε δοκιμάζει τὴν ἡδονὴν τῆς συναισθήσεως, ὅτι ἐξηλείφθη τὸ κατ᾽ αὐτοῦ κατηγορητήριον, ὅτι δὲν διατελεῖ πλέον ὑπὸ τὴν δυσμένειαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅτι ἀπόκειται πλέον εἰς αὐτὸν νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν πρὸς τὸν Σωτῆρα εὐγνωμοσύνην του διὰ ζωῆς νέας, ἐπαξίας τῆς νέας αὐτοῦ θέσεως ἀπέναντι Αὐτοῦ. Πόσον εἶναι πολύτιμα ἐνώπιον τοῦ Σωτῆρος τὰ δάκρυα τῆς μετανοίας, καὶ πόσον μακαρία ἡ λύπη τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ὅστις αἰσθάνεται ὅτι συνεχωρήθησαν αἱ ἁμαρτίαι αὐτοῦ!

Ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἐξομολόγησις εἶναι λοιπὸν ἀπαραίτητος ὅρος τῆς εὐπροσδέκτου μετανοίας, καὶ ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει δύναται νὰ παραλειφθῇ. Ὑπάρχουν ἐν τούτοις περιπτώσεις, κατὰ τὰς ὁποίας καὶ εἰς ἀνθρώπους ὀφείλεται ἢ ἐπιτρέπεται ἡ ἐξομολόγησις πταισμάτων καὶ ἄλλων ἀδικημάτων, ὡς λ. χ. ὅταν ἔπταισέ τις πρὸς ἄλλον, ὁπότε ἐπιβάλλεται ἡ πλήρης καὶ ἄνευ ἐπιφυλάξεως ὁμολογία καὶ αἴτησις συγχωρήσεως. Τοῦτο διατάσσει τὸ αἴσθημα τοῦ δικαίου, ἀλλὰ καὶ ἡ Θεία Γραφή: «Ἐξομολογεῖσθε εἰς ἀλλήλους τὰ παραπτώματα ὑμῶν» (Ἰακ. ε΄ 16) ὅπου ἡ παραίνεσις δὲν δύναται νὰ νοηθῇ ἀποκλειστικῶς ἐπὶ τῇ περιπτώσει τῆς ἀρχαίας ἐκείνης συνηθείας ἐν τῇ ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ, ἥτις σώζεται καὶ μέχρι σήμερον εἰς τινας Ἐκκλησίας εἰς τὴν ἱεροπραξίαν τοῦ Εὐχελαίου.

Περίπτωσις, κατὰ τὴν ὁποίαν εἶναι χρήσιμος ἡ ἐξομολόγησις πρὸς πρόσωπον ἁρμόδιον καὶ ἔχον πεῖραν πνευματικήν, τῶν πειρασμῶν, ἀμφιβολιῶν καὶ ἄλλων προβλημάτων τῆς ζωῆς, παρουσιάζεται ἐνίοτε εἰς τὴν ζωὴν τοῦ Χριστιανοῦ, ἰδίως προκειμένου περὶ τῶν δισταγμῶν, οἱ ὁποῖοι προσβάλλουν καὶ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς εἰλικρινεστάτους Χριστιανοὺς προκειμένου περὶ τῆς προσελεύσεώς των εἰς τὴν Τράπεζαν τοῦ Κυρίου.

Ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία, προβλέπουσα τὴν περίπτωσιν ταύτην, διαλαμβάνει περὶ τοῦ πρακτέου, συνιστῶσα ὅπως οἱ ἐν ἀπορίᾳ ἢ στενοχωρίᾳ καὶ ἀνησυχίᾳ ὡς πρὸς τὴν συνείδησίν των εὑρισκόμενοι «ἀποτανθῶσι πρὸς εὐσεβῆ τινὰ καὶ ἐμβριθῆ γνώστην τῶν Ἁγίων Γραφῶν, πνευματικῶς δὲ πεπειραμένον, καὶ εἰς αὐτὸν ἐκθέσωσι τὴν ὅλην των πνευματικὴν κατάστασιν, ὅπως λάβωσι παρ' αὐτῷ τὰς ἐκ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ δεούσας ἐπὶ τούτῳ πληροφορίας πρὸς ὁδηγίαν αὐτῶν καὶ πρὸς καθησύχασιν τῶν φόβων των». Τὸ τοιοῦτον ὅμως πολὺ ἀπέχει τῆς ἐπιβολῆς ἀναγκαστικῆς ἐξομολογήσεως πρὸς ἱερέα, θεσμοῦ ἀστηρίκτου ἄλλως τε ὑπὸ τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ εὐκόλως μετατρεπομένου εἰς σκοποὺς οὐδὲν τὸ κοινὸν ἔχοντας πρὸς τὴν θρησκείαν, ὡς ἐκ τῆς ἱστορίας ἔχομεν πλείστας ἀποδείξεις. Καὶ ἐπαναλαμβάνω, ὅτι ***ἡ πρὸς ἄνθρωπον ἐξομολόγησις δὲν δύναται ποτὲ νὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἀπ' εὐθείας ἐξομολόγησιν.***

Ἡ μετάνοια ἔχει καὶ ἐπακόλουθον ἀγῶνα—***τὸν τῆς πίστεως—πρὸς ἁγιασμὸν καὶ τελειοποίησιν.*** Ἂς ἐννοούμεθα. Μόνον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, τὸ χυθὲν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ πρὸς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ σωτηρίαν τῶν ἁμαρτωλῶν δύναται νὰ ἐξαλείψῃ τὴν ἁμαρτίαν καὶ νὰ χορηγήσῃ τὴν συγχώρησιν. Ἡ μόνη δὲ ὁδὸς πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν εἶναι ἡ διὰ τοῦ ἐλέους τοῦ Θεοῦ, χάριτι Χριστοῦ. Καὶ δι' οὐδεμιᾶς πράξεως ἡμῶν ἀγαθῆς, δι' οὐδενὸς «καλοῦ ἔργου» δύναται νὰ ἐξαγορασθῇ παρὰ Θεοῦ ἡ ἄφεσις, ἀλλὰ ***μόνον διὰ τῆς πίστεως εἰς τὴν ἀξιομισθίαν τοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ***, ὅστις ἔδωκε τὴν ζωὴν Αὐτοῦ, ὅπως ἡμεῖς σωθῶμεν. Καὶ ἂν ὁλόκληρος ὁ κόσμος τῶν ἀνθρώπων ἡνοῦτο ὅπως ἐνεργήσῃ τὴν σωτηρίαν μιᾶς ψυχῆς ἀνθρωπίνης, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξαλείψῃ οὔτε μίαν ἁμαρτίαν.

Τί λοιπόν; Δὲν ἔχουν θέσιν τὰ καλὰ ἔργα; Ναί, ἀλλ' ***ὡς καρπὸς*** τῆς πίστεως, ὡς ***ἐπακόλουθα*** τῆς μετανοίας καὶ τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ μετανοήσαντος. Ἐλάβομεν δωρεὰν τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, ἀλλ' ἔχομεν ἀνάγκην ***ἁγιασμοῦ.*** Δὲν ἀρκεῖ νὰ λάβωμεν τὴν ἄφεσιν, ἐὰν ὑποπέσωμεν ἐκ νέου εἰς ἁμαρτίας. Ἐδῶ ἄρχεται ὁ ***Χριστιανικὸς ἀγών.*** Δὲν εἶναι πρᾶγμα εὔκολον νὰ ἀφήσωμεν διὰ μιᾶς τὰς ἁμαρτωλὰς ἡμῶν ἕξεις καὶ συνηθείας. Ἀκόμη δὲ καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ὁ ἀγὼν εἶναι σκληρός. Τὸ κοσμικὸν φρόνημα πρέπει νὰ ἀποβληθῇ, τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς νὰ καταπολεμηθοῦν. Ὁ ζυγὸς τῆς ἁμαρτίας πρέπει, διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ, νὰ θραυσθῇ. Ἀνάγκη λοιπόν, πάντως νὰ ἀγωνισθῇ ὁ ἐν κατανύξει εἰλικρινῶς μετανοήσας. Ὡς ἐκ τούτου, οὗτος θὰ μισῇ θὰ φοβῆται, καὶ θὰ ἀποστρέφηται τὰς εὐκαιρίας καὶ τὰ μέσα τῆς ἁμαρτίας, θὰ ἀπαρνῆται ταύτας ὁσάκις παρουσιάζονται, ὅσον καὶ ἂν ἦναι σκληρὰ ἡ προσπάθεια, ἄλλοτε μὲν ἀποφεύγων τὰς ἀφορμὰς τῆς ἁμαρτίας, ἄλλοτε δὲ

ἀντιμετωπίζων αὐτὰς θαρραλέως, ἐν τῇ δυνάμει τοῦ Θεοῦ. Διασκεδάσεις, κοσμικὰς συνηθείας, αἵτινες ἀπέβησαν ἐμπόδια πρὸς τὴν προσευχὴν καὶ τὴν ἐν γένει πνευματικὴν ζωήν, πᾶν ὅ,τι συντελεῖ εἰς τὴν αὐταρέσκειαν καὶ οἴησιν—πᾶσαν, ἐν ἑνὶ λόγῳ, ἀφορμὴν καὶ πᾶν αἴτιον παραστρατήσεως ἐκ τῆς εὐθείας ὁδοῦ τοῦ Χριστοῦ, θέλει θυσιάσει ἀγογγύστως, διότι «Τί θέλει ὠφεληθῇ ὁ ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; Ἤ, τί θέλει δώσει ἄνθρωπος εἰς ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;»

Ἴσως ἀντιτείνῃ τις, ὅτι ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ βεβαιοῖ, ὅτι εἰς τὰς δεινάς του δοκιμασίας ὁ Χριστιανὸς ἀπελευθεροῦται διὰ τῆς βοηθείας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅπως καὶ διατασσόμεθα νὰ ζητῶμεν προσευχόμενοι. Ἀλλὰ τὴν βοήθειαν αὐτὴν παρέχει τὸ Ἅγιον Πνεῦμα εἰς τοὺς ***ἀγωνιζομένους*** ὑπὲρ ἑαυτῶν, ὄχι εἰς τοὺς ἀδρανεῖς. Μήπως ἤλλαξαν τὰ πράγματα ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, ὅτε ἔγραφεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος πρὸς τοὺς Κορινθίους (Α´ Κορ. θ´. 25—27): «Πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος εἰς πάντα ἐγκρατεύεται, ἐκεῖνοι μὲν διὰ νὰ λάβωσι φθαρτὸν στέφανον, ἐγὼ δὲ ἄφθαρτον. Οὕτω λοιπὸν τρέχω οὐχὶ ὡς ἀβεβαίως . . . Ἀλλὰ δαμάζω τὸ σῶμά μου καὶ δουλαγωγῶ, μήπως εἰς ἄλλους κηρύξας ἐγὼ γίνω ἀδόκιμος.» Καὶ πρὸς τοὺς Φιλιππησίους: «Μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐργάζεσθε τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν, διότι ὁ Θεὸς εἶναι ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ ἐνεργεῖν καὶ τὸ θέλειν κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ» (Φιλιππ β´, 12, 13).

Ἐν τέλει, ἀδελφοί μου, σᾶς ὑπενθυμίζω ὅτι ***ἡ ἀληθὴς μετάνοια προέρχεται ἐκ τοῦ Χριστοῦ.*** Εἶναι δῶρον τῆς πρὸς ἡμᾶς ἀγάπης Αὐτοῦ, ὡς ἐκήρυξαν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς οἱ θεόπνευστοι Ἀπόστολοι πρὸς τὰ πλήθη, τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς. «Τοῦτον ὁ Θεὸς ὕψωσεν ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα, ***διὰ νὰ δώσῃ μετάνοιαν*** εἰς τὸν Ἰσραὴλ καὶ ***ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.»*** (Πράξ. ε´ 31). Ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ ἐκχυνόμενον ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἁμαρτωλοῦ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα διεγείρει ἐκεῖ τὴν κατὰ Θεὸν λύπην καὶ ἐλέγχει περὶ ἁμαρτίας (Ἰωάν. ιστ´. 8), ὅπως συνέβη μὲ τοὺς ἀκούσαντας τὸ κήρυγμα τοῦ Πέτρου, οἵτινες νυγέντες τὴν καρδίαν ἠρώτων: «Τί πρέπει νὰ πράξωμεν;» (Πράξ. 6´. 37).

Ὡς δῶρον, λοιπόν, τῆς ἀγάπης Αὐτοῦ, ἡ μετάνοια προέρχεται ἐκ τοῦ Χριστοῦ. Ἀλλ᾽ ἐπίσης ἐξ Αὐτοῦ προέρχεται, ὅταν γεννᾶται ἐν ἡμῖν, ἡ συναίσθησις τῆς ἀφάτου πρὸς ἡμᾶς ἀγάπης Αὐτοῦ. Διότι τὸ ἰσχυρότατον ὅλων τῶν μέσων, διὰ τῶν ὁποίων ἑλκύεται ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ πρὸς τὸν Θεόν, εἶναι ἡ ἀγάπη, καὶ ὄχι αἱ τελειότητες καὶ ἡ ἁγιότης Αὐτοῦ. Ταῦτα μᾶλλον φοβίζουν καὶ απομακρύνουν τὸν ἁμαρτωλόν, ὅστις συναισθάνεται τὸ χάσμα, τὴν ἄπειρον ἀπόστασιν, ἥτις τὸν χωρίζει ἀπὸ τὸν πανάγιον Θεόν. Ὁ φόβος τῆς τιμωρίας πολλάκις ἀποτρέπει τὸν ἁμαρτωλὸν ἐπί τινα καιρὸν ἀπὸ τὸν κατωφερῆ δρόμον· ἀλλ᾽ ἡ ἀληθὴς μετάνοια δὲν ἀρχίζει εἰμὴ ἀφοῦ ἀνοιχθῇ ἡ θύρα τῆς ***ἐλπίδος,*** ὁπόταν ὁ ἁμαρτωλὸς ἑλκύεται ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ καὶ αἰσθάνεται εἰς τὴν ψυχήν του λύπην διὰ τὴν παρακοήν του, καὶ εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν σωτηρίαν καὶ τὴν ἄφεσιν, ἥτις τοῦ προσφέρεται. Πόσον σκληρὰ πρέπει νὰ ἦναι ἡ καρδία, ἡ ὁποία δὲν θερμαίνεται ἀπὸ τὰς ἀκτῖνας τῆς Θείας ταύτης ἀγάπης! Καὶ πῶς θὰ διστάσῃ τις νὰ θυσιάσῃ τὰς προσφιλεστάτας του ἁμαρτίας, τὸ Ἐγώ, τὸν κόσμον καὶ πᾶν

ἄλλο γήινον πρᾶγμα, χάριν Ἐκείνου, ὅστις ἐθυσιάσθη ὅπως ἀθῳωθῶμεν ἡμεῖς οἱ ἁμαρτωλοί! Πῶς νὰ μὴ συσφίγγῃ ἡ ἀγάπη αὕτη τοῦ Χριστοῦ, ὅστις ἀπέθανε, ναί! ὁ εἷς ὑπὲρ πολλῶν, ἵνα οἱ ζῶντες μὴ ζήσωσι πλέον δι' ἑαυτοὺς ἀλλὰ δι' Ἐκεῖνον, ὅστις ἀπέθανε καὶ ἀνέστη ὑπὲρ αὐτῶν! (Β'. Κορ. ε'. 14, 15).

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἐάν τινες μεταξύ σας ἀγνοοῦν τὴν ἀνάγκην τῆς μετανοίας, ἢ τὴν γνωρίζουν μέν, ἀλλὰ προσπαθοῦν νὰ μὴ τὴν σκέπτωνται, ἐγώ, ὡς ἔχων νὰ δώσω εἰς τὸν Θεὸν λόγον τῆς διακονίας μου, ὀφείλω νὰ σᾶς προείπω τὰς συνεπείας τῆς ἀμετανοησίας: Ὅτι «ἐὰν μὴ μετανοήσητε, θέλετε καὶ σεῖς ὁμοίως ἀπολεσθῆ.» Ὁ Θεὸς διὰ τῆς φωνῆς μου σᾶς προσφέρει τὴν συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν σας· ὁ Χριστὸς ἵσταται μεσιτεύων παρὰ τῷ Πατρὶ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὑπὲρ ἐξαλείψεως τῆς ἐνοχῆς σας καὶ σᾶς προσφέρει τὴν υἱοθεσίαν καὶ τὰ προνόμια τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ. Μὴ κωφεύσητε, μὴ ἀποκρούσητε τὴν προσφοράν. Σκέφθητε κατὰ μόνας καὶ πεσόντες εἰς τοὺς πόδας τοῦ Χριστοῦ, ζητήσατε τὴν συγχώρησιν τῶν ἀπείρων σας παραβάσεων καὶ παραλείψεων, τῆς ἀδιαφορίας καὶ περιφρονήσεώς σας πρὸς τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ, τῆς πρὸς τὸν Σωτῆρα Χριστὸν ἀγνωμοσύνης σας· καὶ δεήθητε Αὐτοῦ ὅπως σᾶς δώσῃ τὴν ἀληθῆ μετάνοιαν, δι' ἧς θὰ ἀποκτήσητε τὴν δικαίωσιν διὰ ζώσης πίστεως καὶ τὴν αἰώνιον ζωήν!

(ἀκολουθεῖ) ***J. Jackson.***

ΑΙ ΠΡΩΤΑΙ ΗΜΕΡΑΙ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ

ὑπὸ **Φρειδερίκου Φάρραρ.**

(κατ' ἐπιτομὴν ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'.

Ἡ Ἰουδαϊκὴ Ἐπανάστασις.

Ὡς ὑπεδείξαμεν εἰς τὸ προηγούμενον κεφάλαιον, ἡ Ἀποκάλυψις τοῦ Ἰωάννου ἀπηχεῖ τὴν φρίκην καὶ τὸν τρόμον τῶν Χριστιανῶν τοῦ 1ου αἰῶνος συνεπείᾳ δύο μεγάλων γεγονότων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης: (α) ***τοῦ ἐπὶ Νέρωνος διωγμοῦ*** καὶ (β) ***τοῦ Ἰουδαϊκοῦ πολέμου καὶ τῆς πολιορκίας τῆς Ἱερουσαλήμ.*** Καὶ διὰ τὴν ὀρθὴν κατανόησιν τοῦ περιεχομένου τῆς Ἀποκαλύψεως εἶναι ἀνάγκη νὰ μελετήσωμεν τὰ δύο ταῦτα κοσμοϊστορικὰ γεγονότα.

Περὶ Νέρωνος καὶ τοῦ ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πρώτου διωγμοῦ τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ἀρκετὰ ἤδη ἐξετέθησαν εἰς προηγούμενα κεφάλαια. Ὁ Νέρων εἶναι ὁ Ἀντίχριστος τῆς Ἀποκαλύψεως τοῦ Ἰωάννου, ὅπως Ἀντίοχος ὁ Ἐπιφανὴς εἶναι ὁ Ἀντίχριστος τοῦ βιβλίου τοῦ Δανιήλ. Ἀλλ' ἡ συγκίνησις καὶ ἡ φρίκη, ἣν εἶχεν ἐξεγείρει μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν ὁ Νερώνειος διωγμός, βεβαίως ἐπηυξάνετο ἤδη (ἔτος 68 μ. Χ.) ἐπὶ τῇ θέᾳ τῆς τελείας καταστροφῆς, ἥτις φανερὰ καὶ ἀναπότρεπτος πλέον ἐπήρχετο ἐπὶ τὸν περιούσιον λαὸν Ἰσραήλ. Εἰς τὴν ψυχολογίαν τῶν πρώτων Χριστιανῶν, οἵτινες ἐπερίμενον ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν τὴν δευτέραν ἐπιφάνειαν τοῦ Κυρίου των, τὰ «σημεῖα τῶν καιρῶν»

ἀναμφιβόλως ἐφαίνοντο σαφῆ καὶ βαρυσήμαντα. Πανταχόθεν ἠκούοντο «πόλεμοι καὶ ἀκοαὶ πολέμων», πεῖναι καὶ σεισμοί. Ἡ Ἐκκλησία μόλις πρὸ ὀλίγου εἶχε διέλθει διὰ «τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης». Οἱ Χριστιανοὶ εἶχον γνωρίσει ἐκ πείρας πλέον τί ἐσήμαινεν ἡ πρόρρησις τοῦ Κυρίου των ὅτι θὰ ἦσαν «μισούμενοι ὑπὸ πάντων» διὰ τὸ ὄνομα Αὐτοῦ. Χιλιάδες μαρτύρων εἶχον βαπτισθῆ ἐν τῷ αἵματι αὐτῶν. Τὸ ὄνομα «Χριστιανὸς» ἐθεωρεῖτο συνώνυμον τοῦ «κακοῦργος», καὶ ὅλος ὁ κόσμος ἐμίσει τοὺς Χριστιανοὺς διὰ τὴν ψευδῆ κατηγορίαν ὅτι αὐτοὶ ἐμίσουν ὅλον τὸν κόσμον. Πολλῶν ἡ πίστις εἶχε ψυχρανθῆ, πολλοὶ εἶχον σκανδαλισθῆ καὶ εἶχον προδώσει ἀλλήλους. Εἶχον ἀναφανῆ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται καὶ ἐζήτουν «νὰ πλανήσωσι τοὺς ἐκλεκτούς». Καὶ εἰς τὸ βάθος τοῦ ὁρίζοντος διεκρίνοντο ὡς μελανὰ στίγματα οἱ «ἀετοί», ἐπερχόμενοι ὁλοταχῶς διὰ νὰ χορτασθῶσιν ἀπὸ τὰ πτώματα. Ἦτο λοιπὸν φανερὸν εἰς τοὺς τότε Χριστιανοὺς ὅτι ἦτο ἐγγὺς πλέον ἡ ἡμέρα τῆς μεγάλης συμφορᾶς καὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Κυρίου, τὴν ὁποίαν ὁ ἴδιος εἶχε προείπει ὅτι θὰ ἐπραγματοποιεῖτο πρὶν ἢ «παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη» (Ματθ. κδ΄.)

***

Οἱ Ἰουδαῖοι εἶχον ὑποφέρει μετὰ σχετικῆς ὑπομονῆς, ἐπὶ ἑκατὸν σχεδὸν ἔτη, τὸν μισητὸν ζυγὸν τῶν Ἡρωδῶν καὶ τῶν Ρωμαίων. Ἀλλὰ τὸ ἡφαίστειον τοῦ φανατισμοῦ των μόνον εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἐδείκνυεν ἠρεμίαν· ἀπὸ καιροῦ δὲ εἰς καιρὸν διάφορα γεγονότα, ὡς ἡ ἀνταρσία Ἰούδα τοῦ Γαλιλαίου ἢ ἡ διδασκαλία τοῦ Φαρισαίου Ματθία Μαργαλώθ, ἢ στάσις τις τῶν Ζηλωτῶν ἢ μυστική τις δολοφονία ὑπὸ τῶν Σικαρίων (μαχαιροφόρων), ἀπεδείκνυον εἰς τὴν Ρωμαϊκὴν διοίκησιν ὅτι ὑποκώφως ἐκόχλαζεν ἡ λαϊκὴ ψυχή. Τὰ ἐπεισόδια τῆς ἀναρτήσεως τῶν αὐτοκρατορικῶν εἰκόνων καὶ τῶν ἐπιχρύσων ἀσπίδων εἰς τὸν Ναόν, καὶ τῆς χρησιμοποιήσεως τῶν χρημάτων τοῦ Κορβανᾶ (ἱεροῦ ταμείου τοῦ Ναοῦ) εἰς τὴν κατασκευὴν ὑδραγωγείου, ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου, ἡ ἀτρόμητος ἀντίστασις τῶν Ἰουδαίων κατὰ τῆς τοποθετήσεως τοῦ ἀγάλματος τοῦ αὐτοκράτορος Καλιγούλα εἰς τὸν Ναὸν ἐπὶ Πετρωνίου, ἡ ἐμφάνισις ψευδο - Μεσσίου ἐπὶ τῆς διοικήσεως τοῦ Φάδου, αἱ ἀνταρσίαι τῶν Σαμαρειτῶν ἐπὶ Κουμανοῦ, ἡ ἐξάπλωσις τῆς λῃστείας ἐπὶ Φήλικος, αἱ διενέξεις μεταξὺ Ἀγρίππα καὶ τῶν Ἰουδαίων ἐπὶ Φήστου, ἡ αἰσχροκέρδεια τοῦ Ἀλβίνου—πάντα ταῦτα ἦσαν σαφῆ προμηνύματα τῆς τελικῆς τραγῳδίας. Ἐν τούτοις, οὐδεμία φανερὰ καὶ σοβαρὰ ἐπανάστασις τῶν Ἰουδαίων κατὰ τῶν Ρωμαίων κυρίων των ἔλαβε χώραν πρὸ τῆς διοικήσεως τοῦ Γεσσίου Φλώρου, ὅστις διωρίσθη προκουράτωρ τῆς Ἰουδαίας κατὰ τὸ ἔτος 65 μ. Χρ. Μεταξὺ Ρωμαίων καὶ Ἰουδαίων ἐπεκράτει βαθεῖα ἀμοιβαία περιφρόνησις καὶ ἀποστροφή. Οἱ μὲν Ἰουδαῖοι ἐθεώρουν πάντας τοὺς Ρωμαίους ὡς τυραννικούς, ἀπίστους καὶ ἅρπαγας. Οἱ δὲ Ρωμαῖοι ἐχαρακτήριζον τοὺς Ἰουδαίοις ὡς περιτρίμματα ὅλων τῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς, ὡς καταγομένους ἐξ ἀγέλης λεπρῶν δούλων, ὡς παραδεδομένους εἰς ἐπαράτους δεισιδαιμονίας καὶ ὡς μισοῦντας πάντα τὸν λοιπὸν κόσμον.

Εἰς ἐπίμετρον, οἱ Ἰουδαῖοι τότε ἦσαν ἀνάστατοι μὲ Μεσσιανικὰς προσδοκίας. Ἐπίστευον (καὶ μετ᾽ αὐτῶν ἐπίστευον καὶ πολλοὶ Ἐθνικοὶ) ὅτι ἐξ ἀνατο-

λῶν θὰ προήρχετο ἀνήρ τις, ὅστις θὰ κατέκτα τὸν κόσμον· κατὰ τοὺς Ἰουδαίους, οὗτος ἦτο ὁ ἀπὸ αἰώνων ἀναμενόμενος Μεσσίας. Ταυτοχρόνως, ἠγγέλλοντο πανταχόθεν τέρατα καὶ σημεῖα. Ἐν Ἰερουσαλὴμ διεδίδετο ὅτι τὸ Πάσχα τοῦ ἔτους 65, μυστηριῶδες φῶς ἐσελάγιζε κατὰ τὸ μεσονύκτιον ἐπὶ τρεῖς ὥρας εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων τοῦ Ναοῦ· ὅτι αἱ βαρύταται χάλκιναι πύλαι, αἵτινες ἐχρειάζοντο τὴν ὤθησιν 20 ἀνδρῶν διὰ νὰ ἀνοιχθοῦν, ἠνοίχθησαν ἐφ' ἑαυτῶν καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ κλεισθοῦν· ὅτι κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Πεντηκοστῆς οἱ ἱερεῖς ἤκουσαν ἤχους ὡς ἀπερχομένων θεοτήτων, αἵτινες ἔλεγον, «Ἂς ἀπέλθωμεν ἐντεῦθεν». Ἄλλοι ἐβεβαίουν ὅτι ἐπὶ τῶν νεφελῶν εἶδον πυρίνας φάλαγγας πολεμιστῶν μαχομένων κατ' ἀλλήλων. «Οἱ πάντες», λέγει ὁ Ρενάν, «ἔβλεπον οἰωνοὺς καὶ ὄνειρα· ἡ Ἀποκαλυπτικὴ φαντασία τῶν Ἰουδαίων ἐχρωμάτιζε τὰ πάντα μὲ τὸ χρῶμα τοῦ αἵματος».

Φαίνεται ὅτι ὁ Γέσσιος Φλῶρος, ὁ τελευταῖος προκουράτωρ τῆς Ἰουδαίας, συνέλαβε τὸ σατανικὸν σχέδιον νὰ ἐξωθήσῃ τὰ ὑπολανθάνοντα ταῦτα πάθη τῶν Ἰουδαίων εἰς ἀποφασιστικὴν ῥῆξιν. Ἂν καὶ ἐχρεώστει τὴν θέσιν του εἰς τὴν φιλίαν τῆς συζύγου του Κλεοπάτρας μετὰ τῆς Ποππαίας (συζύγου τοῦ Νέρωνος), ἥτις, ἂν δὲν ἦτο προσήλυτος εἰς τὸν Ἰουδαϊσμόν, πάντως ηὐνόει τοὺς Ἰουδαίους, φαίνεται ὅτι διὰ νὰ ἀποστρέψῃ τὴν προσοχὴν τοῦ αὐτοκράτορος ἀπὸ τὰς καταχρήσεις τῆς διοικήσεώς του, ἔκαμε πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο ὅπως ἐξωθήσῃ τοὺς Ἰουδαίους εἰς πράξεις, τὰς ὁποίας ἡ ἐν Ρώμῃ κυβέρνησις θὰ ἐθεώρει ἀσυγχώρητα ἐγκλήματα ἐσχάτης προδοσίας. Αἱ ἐν Παλαιστίνῃ Ρωμ. λεγεῶνες ἦσαν στρατολογημέναι ἀπὸ τὰ περιτρίμματα τῶν ἐπαρχιωτῶν, ἰδίως τῶν Συρίων τῆς Καισαρείας καὶ τῶν Σαμαρειτῶν τῆς Σεβαστῆς — δύο πόλεων, ὅπου οἱ Ἰουδαῖοι ἐμισοῦντο ἐξαιρετικῶς. Εἰς τὴν Καισάρειαν ὁ πληθυσμὸς ἀπετελεῖτο κατὰ τὸ ἥμισυ ἀπὸ Ἰουδαίους καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ ἀπὸ Ἕλληνας καὶ Συρίους, καὶ μόνον ἡ παρουσία τῆς Ρωμ. ἐξουσίας συνεκράτει τὰ δύο ταῦτα στοιχεῖα ἀπὸ τὸν ἀλληλοσπαραγμόν, Κατὰ τὸ ἔτος 66 ὁ Νέρων διὰ διατάγματος ἔδωκεν εἰς τοὺς Ἕλληνας καὶ Συρίους τῆς Καισαρείας προνομιοῦχον θέσιν ἀπέναντι τῶν Ἰουδαίων. Ἀμέσως Ἕλλην τις ἤρχισε νὰ κτίζῃ τοῖχον τόσον πλησίον τῆς εἰσόδου τῆς συναγωγῆς, ὥστε οἱ Ἰουδαῖοι μόλις ἠδύναντο νὰ εἰσέρχωνται. Οἱ νεαροὶ Ἰουδαῖοι ἐπετέθησαν κατὰ τῶν ἐργατῶν, Ἰωάννης δέ τις πανδοχεὺς Ἰουδαῖος προσέφερεν εἰς τὸν διοικητὴν Φλῶρον ὀκτὼ τάλαντα, διὰ νὰ ἀπαγορεύσῃ τὴν συνέχισιν τῆς οἰκοδομῆς. Ὁ Φλῶρος ἐδέχθη τὸ δῶρον καὶ χωρὶς νὰ δώσῃ τὴν ζητουμένην διαταγήν, ἀνεχώρησεν εἰς Σεβαστήν. Τὴν ἑπομένην, ἥτις ἦτο Σάββατον, Ἕλλην τις, διὰ νὰ ἐξυβρίσῃ τοὺς Ἰουδαίους, ἤρχισε νὰ θυσιάζῃ πτηνὰ παρὰ τὴν θύραν τῆς συναγωγῆς· τοῦτο ἦτο παρῳδία τῆς Μωσαϊκῆς διατάξεως (ἐν Λευΐτ. ιδ'. 4, 5) περὶ καθαρισμοῦ τῶν λεπρῶν καὶ συνεπῶς ὑπηνίσσετο τὴν παλαιὰν συκοφαντίαν ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι ἦσαν ἔθνος λεπρῶν. Οἱ Ἰουδαῖοι ἀμέσως ἔλαβον τὰ ὅπλα καὶ ἐπειδὴ ὁ Ρωμαῖος φρούραρχος δὲν ἠδύνατο νὰ καταστείλῃ τὴν σύρραξιν, οἱ Ἰουδαῖοι ἀπήγαγον τὰ ἱερά των βιβλία εἰς ἄλλο μέρος ἀσφαλές, τὴν δ' ἐπαύριον ἔστειλαν πρεσβείαν πρὸν τὸν Φλῶρον εἰς Σεβαστήν. Ὁ Φλῶρος, ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως, ἔρριψε τὴν πρεσβείαν εἰς φυλακήν, ἀπέστειλε

δὲ εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπαιτῶν 17 τάλαντα ἐκ τοῦ Κορβανᾶ ἐξ ὀνόματος τοῦ Αὐτοκράτορος. Καὶ ἐπὶ τῇ ἀρνήσει τῶν Ἰουδαίων, ἐξεκίνησε κατὰ τῆς Ἰερουσαλὴμ μετὰ δυνάμεως πεζῶν καὶ ἱππέων· ὅταν δὲ οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως ἐξῆλθον, κατὰ τὴν συνήθειαν, πρὸς ὑποδοχήν του, τοὺς ἀπώθησε βιαίως ἐντὸς τῆς πόλεως. Τὴν ἑπομένην ἐζήτησε νὰ τῷ παραδοθοῦν οἱ ἀρνηθέντες τὴν ἐκ τοῦ Κορβανᾶ πληρωμήν, καὶ ἐμαστίγωσε καὶ ἐσταύρωσε διαφόρους Ἰουδαίους προκρίτους, ἂν καὶ ἔφερον τὸν βαθμὸν τοῦ Ρωμαίου ἱππότου. Εἰς τὰς ταραχὰς ταύτας ἐσφάγησαν 3,600 Ἰουδαῖοι. Ἀλλὰ καὶ τότε ἀκόμη οἱ ἀρχηγοὶ προσεπάθησαν νὰ καταπραΰνουν τὸν λαόν. Ὁ Φλῶρος ὅμως τοὺς διέταξε νὰ ἐξέλθουν πρὸς προϋπάντησιν δύο κοόρτεων (ταγμάτων), αἵτινες ἤρχοντο ἐκ Καισαρείας. Εἰς τὰς κοόρτεις ταύτας ἔδωκε διαταγήν, ὅπως μὴ ἀνταποδώσουν τὸν χαιρετιστήριον ἀλαλαγμὸν τοῦ πλήθους, ἀλλ᾽ ἐπιπέσουν κατ᾽ αὐτοῦ διὰ τοῦ ξίφους. Ἡ διαταγὴ αὕτη ἐξετελέσθη καὶ πολλοὶ ἄοπλοι πολῖται ἐσφάγησαν. Τὴν ἑπομένην ὁ λαὸς τῶν Ἱεροσολύμων ἦτο ἐν πλήρει ἐπαναστάσει. Ἐξεδίωξαν τὸν Φλῶρον ἐκ τοῦ Ναοῦ εἰς τὸν Πύργον Ἀντωνίας καὶ κατηδάφισαν τὴν θολωτὴν κατάβασιν ἐκ τῆς Ἀντωνίας εἰς τὸν Ναόν, δι᾽ ἧς συνείθιζον οἱ Ρωμαῖοι νὰ κατέρχωνται ὁσάκις συνέβαινε ταραχὴ εἰς τὸν περίβολον τοῦ Ναοῦ. Μετὰ τὰς πράξεις ταύτας, πᾶσα συγγνώμη ἐκ μέρους τῶν Ρωμαίων ἀπεκλείετο· καὶ ὁ Φλῶρος, ἐπιτυχὼν τοῦ ἀθεμίτου σκοποῦ του, ἀπεχώρησεν εἰς Καισάρειαν, ἀφίνων μίαν μόνον κοόρτιν εἰς τὸν Πύργον Ἀντωνίας.

Οἱ Ἰουδαῖοι προὔχοντες, μετὰ τῆς βασιλίσσης Βερενίκης, μετέβησαν τότε πρὸς τὸν διοικητὴν τῆς Συρίας Κέστιον Γάλλον, ὅπως ὑποβάλωσι μήνυσιν κατὰ τοῦ Φλώρου. Ὁ Γάλλος ἀπέστειλε τὸν χιλίαρχον Νεαπολιτανὸν καὶ τὸν βασιλέα Ἀγρίππαν εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς ἐνέργειαν ἀνακρίσεων· ὁ δὲ Ἀγρίππας, θέλων νὰ σώσῃ τὸν λαόν, τοὺς συνεβούλευσε νὰ δεχθοῦν πάλιν τὸν Φλῶρον. Τοῦτο ὅμως ἠρνήθησαν νὰ πράξουν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἐξεδίωξαν τὸν Ἀγρίππαν τῆς πόλεως διὰ λιθοβολισμοῦ. Καὶ οὕτω ἐσυνεχίσθη ἡ ἐπανάστασις.

Οἱ Ζηλωταὶ (ἡ φανατικωτέρα μερὶς τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ) κατέλαβον τὸ φρούριον Μασάδαν καὶ ἔσφαξαν τὴν ἐν αὐτῷ Ρωμαϊκὴν φρουράν. Ἐλεάζαρ, ὁ στρατηγὸς τοῦ Ναοῦ, ἀπηγόρευσε τὰς ὑπὲρ τοῦ Αὐτοκράτορος θυσίας. Ἡ ρωμαΐζουσα μερὶς ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐνεκλείσθη εἰς τὴν ἄνω πόλιν, ἀλλὰ καὶ αὕτη μετ᾽ ὀλίγας ἡμέρας ἐκυριεύθη ἐξ ἐφόδου ὑπὸ τῶν Ζηλωτῶν καὶ τῶν Σικαρίων, οἵτινες ἔκαυσαν τὰ μέγαρα τοῦ Ἀγρίππα, τῆς Βερενίκης καὶ τοῦ ἀρχιερέως Ἀνανία. Τὴν 5 Ἰουλίου τοῦ ἔτους 66 ἐκυρίευσαν τὸν Πύργον τῆς Ἀντωνίας καὶ παρὰ τὴν ὑπόσχεσίν των τοῦ νὰ ἀφήσωσι τὴν Ρωμ. φρουρὰν νὰ ἀπέλθῃ ἀνενόχλητος, τὴν κατέσφαξαν. Ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας, ὅστις ἀνεκαλύφθη κρυπτόμενος εἰς μίαν ὑπόνομον τοῦ μεγάρου τῶν Ἀσαμοναίων, ἐσύρθη ἔξω ὑπὸ τῶν Σικαρίων καὶ ἐκρεουργήθη. Μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου, ἡ Ἱερουσαλὴμ εἶχε περιέλθει καθ᾽ ὁλοκληρίαν εἰς χεῖρας τῶν ἐπαναστατῶν. Οἱ Ρωμαῖοι τοῦ φρουρίου Μαχαίρου παρεδόθησαν. Καὶ οὕτως ἐντὸς ὀλίγων μηνῶν ὁλόκληρος ἡ Παλαιστίνη (Ἰουδαία, Περαία, Γαλιλαία καὶ ἡ Ἰδουμαία ἀκόμη) ἦτο ἐν φανερᾷ ἐπαναστάσει κατὰ τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας.

Τότε ἤρχισε φρικώδης φυλετικὸς ἀλληλοσπαραγμός, πρωτοφανὴς εἰς τὴν ἱστορίαν. Ἡ ἐπανάστασις ἀπέτυχε κυρίως ὡς ἐκ τοῦ ἀσπόνδου μίσους τῶν Συρίων κατὰ τῶν Ἰουδαίων. Ἐν Καισαρείᾳ Ἕλληνες καὶ Σύριοι κατέσφαξαν 20,000 Ἰουδαίους, τοὺς δὲ ἐναπομείναντας Ἰουδαίους τῆς πόλεως ὁ Φλῶρος συνέλαβε καὶ ἀπέστειλεν ὡς κωπηλάτας εἰς τὰς γαλέρας. Ἐκδικούμενοι οἱ Ἰουδαῖοι ἔσφαξαν τοὺς Συρίους εἰς Φιλαδέλφειαν, Σεβωνίτιδα, Γέρασαν, Πέλλαν, Σκυθόπολιν καὶ ἄλλας πόλεις καὶ ἠρήμωσαν διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου ὅσας ἠδυνήθησαν κώμας καὶ χωρία τῆς Δεκαπόλεως, Γαυλωνίτιδος, Σαμαρείας καὶ τῶν παραλίων. Οἱ Σύριοι διέπραξαν φοβερὰ ἀντίποινα κατὰ τῶν Ἰουδαίων εἰς Ἀσκάλωνα, Πτολεμαΐδα, Τύρον, Ἱππῶνα καὶ Γάδαρα. Ἡ αἱμοχαρὴς φρενῖτις μετεδόθη καὶ εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ὅπου διοικητὴς ἦτο τότε ὁ ἐξωμότης Ἰουδαῖος Τιβέριος Ἀλέξανδρος, ἀνεψιὸς τοῦ Φίλωνος. Ἡ σύρραξις ἐπῆλθε καθ' ἣν στιγμὴν ὁ πληθυσμὸς ἦτο συγκεντρωμένος εἰς τὸ ἀχανὲς ξύλινον ἀμφιθέατρον. Ὑβρισθέντες ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, οἱ Ἰουδαῖοι ἐλιθοβόλησαν τοὺς ἀντιπάλους των καὶ ἥναψαν δᾷδας, ἵνα θέσουν πῦρ εἰς τὸ ἀμφιθέατρον καὶ καύσουν ὁλόκληρον τὸ πλῆθος. Μὴ δυνάμενος νὰ τοὺς ἀναχαιτίσῃ ἄλλως πως, ὁ Τιβέριος ἐξαπέλυσε κατὰ τῶν Ἰουδαίων 17,000 στρατιωτῶν, καὶ ἐσφάγησαν 50,000 Ἰουδαῖοι. Πρὶν λήξῃ τὸ ἔτος, ὠργανώθη νέα ἔνεδρα ἐν Δαμασκῷ ὅπου 10,000 ἄοπλοι Ἰουδαῖοι κάτοικοι ἀσπλάγχνως ἐκρεουργήθησαν ὑπὸ τῶν ἀλλοφύλων συμπολιτῶν των. Καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 67 τὸ Ἰουδαϊκὸν αἷμα ἔρρευσε ποταμηδὸν εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Ἀντιοχείας.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ διοικητὴς τῆς Συρίας Κέστιος Γάλλος, συγκεντρώσας ἰσχυρὰν στρατιωτικὴν δύναμιν, ἐξεκίνησε μετὰ τοῦ Ἀγρίππα ἐξ Ἀντιοχείας πρὸς κατάπνιξιν τῆς ἐπαναστάσεως ἐν Παλαιστίνῃ. Ἡ πορεία του ἦτο ἐρήμωσις διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου. Κατὰ Ὀκτώβριον ἔφθασεν εἰς Γαβαών, ὅπου ὑπέστη ἀγρίαν ἐπίθεσιν τῶν Ἰουδαίων, ἣν μετὰ κόπου ἀπέκρουσεν. Ὁ Ἀγρίππας ἔστειλε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους δύο πρέσβεις περὶ συμβιβασμοῦ, ἀλλ' αἱ προτάσεις του ἀπερρίφθησαν καὶ οἱ πρέσβεις ἐφονεύθησαν. Τὴν 30 Ὀκτωβρίου ὁ Γάλλος ἐπροχώρησε μέχρι τῆς πολίχνης Σκοποῦ, ἀπεχούσης τῶν Ἱεροσολύμων 7 στάδια, καὶ ἐκεῖθεν κατέλαβε τὴν Βεζέθαν ἢ Νέαν Πόλιν (προάστειον τῆς Ἁγίας Πόλεως), ὅπου ἔθεσε πῦρ εἰς τὴν ξυλαγορὰν καὶ ἀπώθησε τοὺς ἐπαναστάτας ἐντὸς τοῦ δευτέρου τείχους. Ἤδη ἠδύνατο δι' ἀποφασιστικῆς ἐφόδου νὰ κυριεύσῃ τὴν πόλιν, διότι πάμπολλοι Ἰουδαῖοι, θέλοντες νὰ καταπαύσῃ ὁ πόλεμος, ἦσαν ἕτοιμοι νὰ τῷ ἀνοίξουν τὰς πύλας. Ὁ Γάλλος ὅμως ἄγνωστον διατί ἀπεδειλίασε καὶ ἤρχισεν ἐσπευμένην ὑποχώρησιν, καταδιωκόμενος κατὰ πόδας ὑπὸ τῶν Ζηλωτῶν, οἵτινες ἐπὶ τέλους τὸν κατετρόπωσαν παρὰ τὴν ἱστορικὴν Βαὶθ-ωρών, ὅπου τὸ πάλαι ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἐξεφώνησε τὸ «Στῆθι, ἥλιε, κατὰ Γαβαών.» Ὁ Γάλλος μόλις ἐξέφυγε τὴν αἰχμαλωσίαν, ἐγκαταλείψας 5,300 πεζοὺς στρατιώτας καὶ 380 ἱππεῖς νεκροὺς ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, μετὰ μιᾶς σημαίας καὶ ὅλων τῶν πολιορκητικῶν μηχανῶν, ἃς εἶχε κομίσει μεθ' ἑαυτοῦ διὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ κατώρθωσε νὰ σωθῇ διὰ τῆς φυγῆς. Μετ' ὀλίγον ἀπέθνησκε κατῃσχυμένος εἰς Ἀντιόχειαν.

Ἡ εἴδησις τῆς κατατροπώσεως ταύτης τοῦ Κεστίου Γάλλου εὗρε τὸν Νέρωνα ἐν Ἑλλάδι, ὅπου ὁ ἔκφυλος μονάρχης ἐγελοιοποίει ἑαυτὸν ἐμφανιζόμενος δημοσίᾳ εἰς τοὺς Ὀλυμπιακούς, Ἰσθμικοὺς καὶ ἄλλους ἀγῶνας, ὡς ἀγωνιστὴς εἰς τὸ ᾆσμα καὶ τὴν δραματικὴν ἀπαγγελίαν.

Ἂν καὶ ἀπερροφημένος καθ' ὁλοκληρίαν ὑπὸ τῆς ματαιοδόξου ταύτης μανίας, ὁ Νέρων ἠννόησεν ὅτι ἡ κατάστασις ἐν Παλαιστίνῃ ἔχρῃζεν ἀμέσου καὶ συντόνου μερίμνης καὶ ἀποστολῆς στρατηγοῦ δοκίμου καὶ ἐμπείρου. Τοιοῦτον εἶχεν πρόχειρον εἰς τὴν ἀκολουθίαν του. τὸν Βεσπασιανόν, ἄνδρα καταγωγῆς ἀφανοῦς, ἀλλὰ δείξαντα μεγάλην στρατηγικὴν ἱκανότητα ἐν Βρεττανίᾳ, Γερμανίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ. Ὁ Βεσπασιανὸς ἦτο ἀφελὴς τοὺς τρόπους καὶ εἶχεν ἐπισύρει τὴν δυσμένειαν τοῦ Νέρωνος, χασμώμενος, καθ' ἣν ὥραν ὁ ἔκφυλος αὐτοκράτωρ ἔψαλλε. Διὰ τοῦτο ὅταν τὸν ἐκάλεσεν ὁ Νέρων, ὁ Βεσπασιανὸς ὑπέθεσεν ὅτι ἐπρόκειτο νὰ διατάξῃ νὰ τὸν θανατώσουν. Ἀντὶ τούτου, ἔλαβε τὴν ἐντολὴν νὰ μεταβῇ εἰς Συρίαν ὡς ἀρχηγὸς τῶν ἐκεῖ Ρωμαϊκῶν στρατευμάτων καὶ νὰ καταπνίξῃ τὴν ἐπανάστασιν τῶν Ἰουδαίων. Καὶ ὁ Βεσπασιανὸς ἔσπευσε νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὴν ἐντολήν, συμπαραλαβὼν καὶ τὸν υἱόν του Τῖτον ὡς βοηθόν.

(ἀκολουθεῖ)

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟΣ ΕΝΘΡΟΝΙΣΤΗΡΙΟΣ ΛΟΓΟΣ

Ὁ νέος Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Ἰωακείμ, μέχρι τοῦδε Μητροπολίτης Φωκίδος καὶ ἄλλοτε Ἐπίσκοπος Βοστώνης, κατὰ τὴν τελετὴν τῆς ἐγκαταστάσεώς του ἐν Βόλῳ τῇ 6 τρέχοντος μηνὸς ἀπήγγειλεν ἐνθρονιστήριον λόγον τόσῳ διάφορον τῶν συνήθων εἰς παρομοίας περιστάσεις ἀγορεύσεων, ὥστε ἐκρίναμεν καλὸν νὰ ἀναδημοσιεύσωμεν τὰς κυριωτέρας περικοπὰς αὐτοῦ, ἵνα καὶ οἱ ἀναγνῶσται ἡμῶν ἐκτιμήσωσι τὸ πνεῦμα σπανίας Χριστιανικῆς ταπεινοφροσύνης καὶ ἀφιερώσεως, ἣν ὁ λόγος οὗτος ἀποπνέει.

«Ἀποκαθιστάμενος τὴν στιγμὴν ταύτην εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Δημητριάδος ὡς ποιμενάρχης αὐτῆς, θεωρῶ πρώτιστον καθῆκόν μου νὰ ἀπευθύνω ταπεινὰς εὐχαριστίας πρὸς Ἐκεῖνον, ὅστις ἀοράτως κυβερνῶν τὸν κόσμον ηὐδόκησεν ἵνα ἐκ παίδων περιλάβῃ καὶ ἐμὲ ἐν τῇ πατρικῇ Αὐτοῦ μερίμνῃ καί, παραβλέπων τὰς ἀτελείας μου, μὲ χειραγωγήσῃ εἰς τὸ ἀρχιερατικὸν ἀξίωμα, ἀπὸ δὲ τῆς Βοστώνης καὶ τῆς Φωκίδος κατευθύνῃ τὰ βήματά μου ἐπὶ τὸν θρόνον τῆς ἱστορικῆς ταύτης Μητροπόλεως, ὃν τόσοι πρὸ ἐμοῦ ἐκλέϊσαν Ἱεράρχαι...

Ὅταν, ἀγαπητοί, πειθαρχῶν εἰς τὴν φωνὴν τῆς Ἐκκλησίας, ἔκλινα τὸν αὐχένα, ἵνα χωρισθῶ ἀπὸ τοῦ προσφιλοῦς μοι καὶ φιλησύχου Χριστιανικοῦ λαοῦ τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Φωκίδος καὶ ἀπεδέχθην τὴν Μητρόπολιν ταύτην, δὲν συγκατετέθην ἄνευ δισταγμῶν καὶ ἄνευ ἐπιμόνων παροτρύνσεων ἐκ μέρους πολλῶν. Διότι διῃσθάνθην τὰς μεγάλας εὐθύνας, τὰς ὁποίας συνεπάγεται ἡ διακυβέρνησις αὐτῆς, καὶ δὲν παρέβλεπον τοὺς κόπους καὶ τὰς δυσκολίας, τὰς ὁποίας θὰ συναντήσω ἐνταῦθα, ὡς ἐκ τῆς ὑπάρξεως διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν καὶ κοινωνικῶν ζητημάτων, τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν ταύτην ἐποχὴν τῆς ἐλευθέρας σκέψεως, τῆς γενικῆς ἀνησυχίας τῶν πνευμάτων καὶ τῶν ἀγωνιωδῶν σκέψεων διὰ τὸν ἄρτον τῆς ἐπαύριον, διαταράττουσι τὰς ἁρμονικὰς σχέσεις καὶ τὴν Χριστια-

νικὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων καὶ εἰς τὰς πόλεις καὶ εἰς τὰ χωρία καὶ διεγείρουσι καὶ ἐπαγγέλματα καὶ τάξεις καὶ φίλους καὶ ἀδελφοὺς ἀκόμη ἐναντίον ἀλλήλων.

Ἀλλὰ καὶ ὅταν ὑπέκυψα εἰς τὴν ἐπιταγὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀπεδέχθην τὴν Μητρόπολιν ταύτην, δὲν ἐφαντάσθην, ὅτι μόνος ἐγὼ θὰ ἠδυνάμην νὰ διευθετήσω εὐχερῶς προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἐπεγείρονται εἰς πᾶσαν σχεδὸν ἐποχήν, καὶ τὰ ὁποῖα ὑπῆρξαν καὶ θὰ ὑπάρχωσι πάντοτε ἐν τῷ κόσμῳ, ἂν καὶ ἀπησχόλησαν καὶ ἀπασχολοῦσι λαοὺς ὁλοκλήρους καὶ πανεπιστήμια καὶ νομοθέτας σοφοὺς καὶ ἄνδρας ἀληθῶς μεγάλους καὶ ἁγίους, οἵτινες καὶ τὸν βίον ὁλόκληρον ἠνάλωσαν καὶ τὴν ζωήν των ἐθυσίασαν ὑπὲρ μιᾶς ἁρμονικῆς διαβιώσεως πάντων τῶν ἀνθρώπων, χωρίς ποτε νὰ φθάσωσιν εἰς τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα.

Κατὰ συνέπειαν, ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐσκέφθην, ὅταν ἀπεδεχόμην τὴν Μητρόπολιν ταύτην, ἦτο οὐχὶ νὰ ἀναλώσω τὸν χρόνον καὶ τὰς δυνάμεις μου εἰς τὴν θεωρητικὴν ἐπίλυσιν προβλημάτων διαρκῶς συζητουμένων καὶ μηδέποτε λυομένων, ἀλλὰ νὰ ἀφιερώσω ταύτας εἰς τὴν πρακτικὴν ὑπηρεσίαν τῆς κοινωνίας, ἐκτελῶν εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, κηρύττων τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ πρὸς μικροὺς καὶ μεγάλους καὶ ὑπηρετῶν μετὰ δικαιοσύνης καὶ ἀγάπης ὅλας τὰς τάξεις τῶν ἀνθρώπων. Ἰδιαιτέρως δὲ νὰ βοηθήσω τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀσθενεῖς, τὰ ὀρφανὰ καὶ τοὺς γέροντας, νὰ καλέσω ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν, νὰ ἀνορθώσω συντετριμμένους τὴν καρδίαν καὶ νὰ ἡγηθῶ πάσης ἐν γένει Χριστιανικῆς καὶ ἀγαθοεργοῦ κινήσεως, ἥτις ἀπορρέει ἐκ τῆς ἱερᾶς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ κοινωνίᾳ καὶ ἀνήκει εἰς τὸν κύκλον τῶν καθηκόντων τοῦ Ἐπισκόπου.

Ταῦτα ἐσκέφθην, ὅταν ἀπεφάσισα νὰ ἀποδεχθῶ τὴν διακυβέρνησιν τῆς ἱερᾶς ταύτης Μητροπόλεως. Ταῦτα ἐχάραξα ὡς πρόγραμμα τῆς ἐνταῦθα ἐργασίας μου, εἰς ταῦτα ὑπόσχομαι νὰ ἀφιερώσω τὰς δυνάμεις μου καὶ νὰ ψάλω τὸ κύκνειον ᾆσμα τῶν ταπεινῶν ὑπηρεσιῶν μου, τὰς ὁποίας μέχρι τοῦδε προσέφερον ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους ἡμῶν, καὶ ἐν Ἑλλάδι ἐπὶ ἑξαετίαν καὶ ἐν Ἀμερικῇ ἐπὶ ὁλόκληρον εἰκοσιπενταετίαν.

Ἀλλὰ φοβοῦμαι, τῇ ἀληθείᾳ, καὶ τοιαύτας μόνον παρέχων ὑποσχέσεις, διότι ἡ ἐκπλήρωσις αὐτῶν δὲν εἶναι ἐκ τῶν εὐκόλων, οὐδὲ ἐξαρτᾶται μόνον ἐξ ἐμοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ μέτρου τῆς συνδρομῆς, ἡ ὁποία θὰ μοὶ παρασκεθῇ, καὶ διότι θὰ ἀπαιτηθῶσι συνεχεῖς προσπάθειαι καὶ ἀγῶνες ἐνίοτε δύσκολοι καὶ τραχεῖς καὶ ἐπιμονὴ ἀκατάβλητος.

Γνωρίζων ὅμως ὅτι τὰ καλὰ κόποις κτῶνται καὶ ἀπεκδεχόμενος τὴν ἄνωθεν βοήθειαν, μετριάζω τοὺς φόβους μου καὶ χωρῶ ἐπὶ τὸ ἔργον, ἐλπίζων εἰς τὴν πρόθυμον συνδρομὴν πάντων τῶν Χριστιανῶν τῆς Μητροπόλεως ταύτης...

Ἅπαξ δὲ θέσας τὴν χεῖρα ἐπὶ τὸ ἄροτρον, θὰ προσπαθήσω νὰ βλέπω πάντοτε ἐμπρὸς καὶ καθοδηγούμενος ὑπὸ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ νὰ ἀναμένω μετ' ἐλπίδων πλουσίαν τὴν ἀπόδοσιν καὶ τῶν ἰδικῶν μου φροντίδων καὶ προσπαθειῶν, ὡς καὶ τῶν Χριστιανικῶν πόθων καὶ τῆς ἐργασίας ὅλων ἐκείνων τῶν κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, τους ὁποίους θὰ ἔχω συνεργάτας καὶ συμπαραστάτας μου ἐν τῷ δυσχερεῖ ἔργῳ ὅπερ πρόκειται ἐνώπιον πάντων ἡμῶν.

Τοιοῦτο διαγράφων πρόγραμμα καὶ τοιαταῦ ἐπαγγελλόμενος, δὲν ἔρχομαι, ὡς

εἰκός, πρὸς ἐξυπηρέτησιν κοσμικῆς τινος ἰδεολογίας, ἀλλὰ τῆς ἰδεολογίας τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις φέρει καὶ τὰς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγύς. Ἔρχομαι οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας, ἀλλ' ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὡς ἐλάχιστος ἀπόστολος Αὐτοῦ, ἐν ἁπλότητι τρόπων, ὡς πατὴρ καὶ διδάσκαλος, ὡς ἀδελφὸς καὶ συνεργάτης ὑμῶν, ἵνα ἐνισχύσω ἔτι μᾶλλον τὴν πίστιν ὑμῶν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν πατέρων μας.

Ἔρχομαι ἵνα θερμάνω τὴν ἀγάπην ὑμῶν πρὸς τοὺς ἐνδεεῖς καὶ πάσχοντας ἀδελφοὺς ἡμῶν καὶ νὰ ὁδηγήσω εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν καὶ εἰς ἔμπρακτον Χριστιανικὴν ζωήν. Ἵνα καὶ οἱ μακρὰν τῆς Ἐκκλησίας ἱστάμενοι ἴδωσι τὰ καλὰ ἡμῶν ἔργα καὶ ἐπανέλθωσιν εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς πρὸς δόξαν τοῦ οὐρανίου Πατρὸς ἡμῶν.

Χάριν τῶν ἱερῶν τούτων σκοπῶν ἔχομεν ἀνάγκην συντονισμοῦ καὶ ἐναρμονίσεως τῶν προσπαθειῶν τῶν θρησκευτικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν συλλόγων καὶ τῶν κοινωνικῶν ὀργανώσεων, ὧν ὁ σκοπὸς σχετίζεται ὁπωσδήποτε πρὸς τὴν ἀποστολὴν τῆς Ἐκκλησίας, ὡς καὶ ὅλων ἐν γένει τῶν παραγόντων τῆς μεγάλης καὶ φιλοπροόδου ταύτης πόλεως τοῦ Βόλου, ὑπὸ τῆς ὁποίας ἀναμένεται νὰ δοθῇ ὁ τόνος τῆς προθυμίας καὶ συνεργασίας καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς Χριστιανοὺς τῆς μητροπόλεως ταύτης...

Ἔχω μείζονα ἔτι ἀνάγκην τῆς ἀρωγῆς ὅλων ἐκείνων τῶν ἀγνώστων μοι ἔτι Χριστιανικῶν καρδιῶν καὶ χαρακτήρων, οἱ ὁποῖοι συνεπορεύθησάν ποτε καὶ συνωμίλησαν ἐν τῇ ζωῇ των μετὰ τοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντος Ἰησοῦ, ὡς ὁ Λουκᾶς καὶ ὁ Κλεώπας παρὰ τὴν κώμην Ἐμμαούς, καὶ οἵτινες δύνανται νὰ ἐργασθῶσιν ἐν τῷ ἀμπελῶνι τοῦ Κυρίου, ἵνα καὶ ἐκεῖνοι διαθέσωσι μέρος τοῦ χρόνου των καὶ ὅλας αὐτῶν τὰς πνευματικὰς δυνάμεις πρὸς ἵδρυσιν καὶ λειτουργίαν Κατηχητικῶν σχολείων ὑπὲρ τῶν νεωτέρων γενεῶν, καὶ πρὸς ἄλλας Χριστιανικὰς προσπαθείας, πρὸς φρονηματισμὸν τοῦ κλήρου, πρὸς τόνωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος τοῦ λαοῦ διὰ τῆς μεταδόσεως καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Εὐαγγελίου πρὸς αὐτόν. Ἵνα οὕτω δώσωμεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν νέαν ζωὴν καὶ καταστήσωμεν αὐτὴν ἱκανὴν νὰ ἀναχαιτίσῃ τὸ ρεῦμα τοῦ ὑλισμοῦ τῶν ἡμερῶν μας, νὰ ἐξαλείψῃ δὲ καὶ πολλὰς ἄλλας δεισιδαιμονίας καὶ ἀθλιότητας ἐν τῷ ἔθνει ἡμῶν, καὶ δώσῃ εἰς αὐτὸ κατεύθυνσιν Χριστιανικῆς προόδου καὶ ἠθικοῦ μεγαλείου, εἰς ὃ ἔχουσιν ἐξυψωθῇ ἄλλα ἔθνη, διότι ἀκριβῶς μελετῶσι καὶ πιστεύουσιν εἰς τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, προσέχουσι δὲ καὶ ἀκολουθοῦσι τὰς διδασκαλίας του καὶ καθοδηγοῦνται ὑπ' αὐτῶν εἰς τὰ δύσκολα προβλήματα τῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἱστορικοῦ αὐτῶν προορισμοῦ.

Τοιούτων ὑψηλῶν καὶ ἁγίων σκοπῶν τὴν ἐκπλήρωσιν ὁραματιζόμενος, ἐπικαλοῦμαι ὄχι μόνον τὴν ἀρωγήν, ἀλλὰ καὶ τὰς προσευχὰς πάντων πρὸς πραγματοποίησιν αὐτῶν.

Κλίνων δὲ γόνυ ἐνώπιον Ἐκείνου, ὅστις διὰ τῆς μεγάλης Αὐτοῦ θυσίας τοῦ Σταυροῦ ἐξακολουθεῖ νὰ δεικνύῃ τὸν δρόμον τοῦ καθήκοντος καὶ νὰ ἐμπνέῃ πάντοτε τοὺς ἀνθρώπους εἰς μεγάλας ἀποφάσεις συγγνώμης καὶ ἀγάπης, καὶ εἰς ἀνιδιοτελῆ ἐργασίαν ὑπὲρ τῶν ἄλλων, ἱκετεύω Αὐτόν, ὅπως πρώτιστα πάντων ἀπὸ

τοῦ ὕψους τοῦ Σταυροῦ εὐδοκήσῃ νὰ γίνῃ ἵλεως ἐπὶ τοῦ ἔθνους ἡμῶν καὶ εὐλογήσῃ καὶ φωτίσῃ αὐτό, ἵνα εἰρηνεύσῃ τελείως· ἵνα καὶ ἡμεῖς ὡς Χριστιανοὶ μετὰ πάσης Ἐκκλησίας ἐν τῇ γαλήνῃ τοῦ ἔθνους ἡμῶν, «ἤρεμον καὶ ἥσυχον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι» (Α΄. Τιμ. 2, 2).

Ἱκετεύω Αὐτόν, ὅπως εὐλογῇ τὸν λαὸν τῆς ἱερᾶς ταύτης Μητροπόλεως, ἵνα προάγηται καὶ εὐημερῇ ἐν πίστει, ἐν ἀγάπῃ καὶ ἐν Χριστιανικῷ ζήλῳ ὑπὲρ πάσης ἀγαθοεργίας.

Ἱκετεύω Αὐτόν, ὅπως εὐλογῇ καὶ ἐνισχύῃ καὶ ἐμὲ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου καὶ ταῖς ἀσθενείαις μου καὶ μὲ ἀναδείξῃ δόκιμον κήρυκα τοῦ Εὐαγγελίου του, τηρητὴν τῶν ἁγίων Του ἐντολῶν καὶ ἐργάτην ἀκαταίσχυντον ἐν τῷ ἀμπελῶνι Του· ἵνα οὕτως ἀποδειχθῶ πιστὸς εἰς τὰς ἐπαγγελίας μου ὑπὲρ τοῦ ἐμπιστευθέντος μοι λογικοῦ ποιμνίου καὶ ὁδηγήσω αὐτὸ εἰς λιμένα γαλήνης, εἰς πλήρη ἑνότητα, εἰς ἀναγέννησιν καὶ εἰς νομὰς σωτηρίους, πρὸς αἶνον καὶ δόξαν τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς αἰῶνας!

Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν».

Η ΝΕΑ ΠΕΡΣΙΑ

Μετὰ τὴν Τουρκίαν καὶ ἡ Περσία ἀπό τινων ἐτῶν ἤρχισε νὰ ἀναμορφώνῃ τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα αὐτῆς ἐπὶ τὸ Εὐρωπαϊκώτερον. Πρὸ ὀλίγων μάλιστα ἡμερῶν τηλεγράφημα ἐκ Τεχεράνης ἀνήγγειλεν ὅτι ὁ Σάχης ὑπόγραψε διάταγμα, δι᾽ οὗ καταργεῖται ὁ φερετζές, ἡ καλύπτρα τῶν γυναικῶν καὶ ὅτι ὅλος ὁ Περσικὸς τύπος ἐξαίρει τὸ μέτρον τοῦτο, δι᾽ οὗ ἀπελευθεροῦνται αἱ γυναῖκες τῶν παραλόγων περιορισμῶν τοῦ παρελθόντος. Κατὰ τὸν παρελθόντα Μάρτιον ἡ Περσικὴ Κυβέρνησις διὰ διατάγματος ὥρισεν ὅπως ἀπὸ τῆς ἐαρινῆς ἰσημερίας (22 Μαρτίου) ἡ Περσία ὀνομάζεται τοῦ λοιποῦ «Ἰράν», τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ πατροπαράδοτον ἐθνικὸν αὐτῆς ὄνομα ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων. (¹) Ἐν γένει δέ, ἐνῷ μέχρι τοῦ Παγκοσμίου Πολέμου ἡ Περσία περιελαμβάνετο ἐντὸς τῆς σφαίρας τῆς Ρωσσικῆς «ἐπιρροῆς», καὶ ἐφαίνετο, πεπρωμένη νὰ γίνῃ Ρωσσικὴ ἐπαρχία, ἀπὸ τοῦ Πολέμου καὶ ἐντεῦθεν ὁ Περσικὸς λαός, ἀπαλλαγεὶς τοῦ Ρωσσικοῦ ἐφιάλτου, ἤρχισε νὰ διεκδικῇ τὰ ἐθνικά του δικαιώματα καὶ τὰ ἐθνικιστικά του ἰδανικά.

Ὁ πληθυσμὸς τῆς Περσίας (ἐν ἐλλείψει οἱασδήποτε ἀκριβοῦς ἀπογραφῆς) ὑπολογίζεται γύρω τῶν 10 ἑκατομμυρίων, ἐξ ὧν τὰ 9 ½ ἑκατομμ. εἶναι Μουσουλμᾶνοι, 120,000 Χριστιανοὶ (Ἀρμένιοι, Νεστοριανοί, Ἀνατ. Ὀρθόδοξοι, Ρωμαιοκαθολικοὶ καὶ Προτεστάνται), 40,000 Ἑβραῖοι καὶ 10,000 ὀπαδοὶ τοῦ Ζοροά-

(¹) Τὸ ὄνομα «Περσία» παράγεται ἐκ τοῦ ὀνόματος τῆς ἐπαρχίας «Πὰρς» (σήμερον Φὰρς), ἐκ τῆς ὁποίας κατήγετο ὁ Κῦρος καὶ ὁ Δαρεῖος. Τὸ ὄνομα «Ἰρὰν» εἶναι παραφθορὰ τοῦ «Ἀριάν», εἶναι δὲ ἐθνολογικῶς βέβαιον ὅτι εἰς προϊστορικὴν ἐποχὴν ἡ Περσία κατεκτήθη καὶ κατῳκήθη ὑπὸ μεταναστῶν ἐξ Ἰνδοστάνης, ἐκ τῆς μεγάλης Ἰνδο-αριανῆς φυλῆς.

στρα. Ἐκ τῶν Μωαμεθανῶν περίπου 1,500,000 εἶναι Σουννῖται (ἤτοι, ὀρθόδοξοι Μουσουλμᾶνοι), τὰ δὲ λοιπὰ 8 ἑκατομμύρια εἶναι Σχιῖται (αἵρεσις τοῦ Μωαμεθανισμοῦ). Ἴσως δὲ ἐκ τοῦ λόγου τούτου οἱ Μουσουλμᾶνοι τῆς Περσίας εἶναι ὀλιγώτερον φανατικοὶ καὶ περισσότερον πρόθυμοι, ἀπὸ τοὺς ὁμοθρήσκους των εἰς ἄλλας χώρας τῆς Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς, εἰς τὴν ἀποδοχὴν νεωτέρων ἰδεῶν καὶ τὴν ἐγκατάλειψιν τῶν στενωτέρων ἀντιλήψεων καὶ παραδόσεων τοῦ Ἰσλάμ. Ἓν τρανὸν παράδειγμα τῆς προοδευτικότητος τῶν Περσῶν εἶναι εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἐκπαιδεύσεως. Εἰς ὅλην τὴν χώραν ὑπάρχουν 3,640 σχολεῖα καὶ ἐκπαιδευτήρια, μὲ 182,000 μαθητάς. Ἐκ τῶν ἐκπαιδευτηρίων τούτων 109 εἶναι ξένα, ἱδρυθέντα ὑπὸ Χριστιανῶν ἱεραποστόλων, μεγάλως δὲ ἐκτιμώμενα ὑπὸ τῶν ἐντοπίων. Ὡς πρὸς τὸν Χριστιανισμόν, οἱ Πέρσαι τηροῦν συμπαθῆ ἀλλ' ἐφεκτικὴν στάσιν· συζητοῦν ἐλευθέρως καὶ ἀντικειμενικῶς μὲ τοὺς Χριστιανοὺς παντὸς δόγματος, ἡ δὲ Βρεττανικὴ Βιβλικὴ Ἑταιρία ἐξοδεύει ἐν Περσίᾳ περίπου 50,000 Βίβλους καὶ Εὐαγγέλια ἐτησίως (2).

Τὸ πρώτιστον καὶ σπουδαιότατον τῶν ὡς ἄνω ξένων ἐκπαιδευτηρίων εἶναι τὸ Ἀμερικανικὸν Κολλέγιον Τεχεράνης, ὅπερ ἱδρύθη τῷ 1872 ὑπὸ τῆς Πρεσβυτερικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀμερικῆς ὡς πρωτοβάθμιον σχολεῖον, τῷ 1901 μετετράπη εἰς γυμνάσιον καὶ τῷ 1925 εἰς κολλέγιον ἰσότιμον καὶ ἰσοβάθμιον τῶν κολλεγίων τῆς Ἀμερικῆς. Τὴν σήμερον ἀποτελεῖται ἀπὸ σύμπλεγα θαυμασίων κτιρίων ἐν τῷ μέσῳ, γηπέδου 100 στρεμμάτων ἐπὶ ὑψώματος ἔξω τῆς Τεχεράνης. Ἔχει 600 φοιτητάς, ἐξ ὅλων τῶν θρησκευμάτων τῆς Περσίας· ἐξ αὐτῶν πολλοὶ εἶναι υἱοὶ μεγιστάνων καὶ πλουσίων οἰκογενειῶν, γίνονται ὅμως δεκτοὶ καὶ ἄποροι φοιτηταὶ διὰ διαγωνισμοῦ. Διὰ τοῦ Κολλεγίου τούτου διῆλθον κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη πρίγκηπες τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τῆς Περσίας, υἱοὶ ὑπουργῶν, βουλευτῶν, ἀνωτάτων ὑπαλλήλων κλπ. καὶ οἱ ἀπόφοιτοι τοῦ Κολλεγίου διακρίνονται εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν ἐκείνων, οἵτινες κατὰ τὰ μεταπολεμικὰ ἔτη εἰργάσθησαν ὅπως μεταβάλωσι τὴν τέως μεσαιωνικὴν καὶ ἀπολυταρχουμένην Περσίαν εἰς τὸ σημερινὸν ἐλεύθερον καὶ προοδευτικὸν Περσικὸν κρᾶτος. Ὁ σημερικὸς ὑπουργὸς τῆς Παιδείας, ὁ γεν. γραμματεὺς καὶ ὁ νομικὸς σύμβουλος τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας, ὁ διοικητὴς τῆς μεγαλειτέρας ἐπαρχίας τῆς Περσίας, ὁ διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας Τεχεράνης, ὁ ὑφυπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ὁ διευθυντὴς τοῦ νομισματοκοπείου, ὁ διευθυντὴς τοῦ νέου σιδηροδρόμου καὶ ἑκατοντάδες δημοσίων ὑπαλλήλων, ἀξιωματικῶν, ἰατρῶν, δικηγόρων, τραπεζιτῶν καὶ διδασκάλων, εἶναι ἀπόφοιτοι τοῦ Ἀμερικανικοῦ Κολλεγίου.

Καὶ τὸ μυστικὸν τῆς μεγάλης ἐπιτυχίας τοῦ Κολλεγίου τούτου ἔγκειται εἰς τὸ πνεῦμα τῆς ἰσότητος, τῆς δικαιοσύνης καὶ φιλαλληλίας, ὅπερ διαπνέει τὴν ἐν αὐτῷ διδασκαλίαν καὶ ἀγωγήν. Ὅλοι οἱ ἐσωτερικοὶ φοιτηταί, ἀδιακρίτως κοινωνικῆς τάξεως, εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ τακτοποιοῦν μόνοι των τοὺς κοιτῶνάς των

(2) Ἤτοι, περισσότερα ἀντίτυπα τῶν ἱερῶν βιβλίων τῶν Χριστιανῶν ἀγοράζονται εἰς τὴν Μουσουλμανικὴν αὐτὴν χώραν τῶν 10 ἑκατομμυρίων παρὰ εἰς τὴν Χριστιανικὴν Ρουμανίαν (μὲ πληθυσμὸν 18 ἑκατομμυρίων ἢ εἰς τὴν Χριστιανικὴν Νοτιοσλαυΐαν (μὲ πληθυσμὸν 13 ἑκατομμυρίων).

καὶ ἐκ περιτροπῆς νὰ ὑπηρετοῦν ὡς «σερβιτόροι» εἰς τὸ κοινὸν συσσίτιον· καὶ βλέπει τις τὸν βασιλόπαιδα μὲ τὴν σειράν του νὰ σερβίρῃ τὸν συμμαθητήν του, υἱὸν μικροαστοῦ ἢ χωρικοῦ. Ἡ τοιαύτη ἰσοπέδωσις καὶ ἡ ἐξύψωσις τῆς εὐγενείας τῆς ἐργασίας—ἀντιλήψεις ἐκ διαμέτρου ἀντίθετοι πρὸς τὰς παλαιὰς Περσικὰς κοινωνικὰς παραδόσεις καὶ προλήψεις—ζυμώνουν μίαν νέαν γενεὰν πολιτῶν, οἵτινες θὰ ἦναι πολύτιμα μέλη τῆς κοινωνίας, διότι μανθάνουν ὅτι ἡ ἀληθὴς ἀξία τοῦ ἀνθρώπου μετρᾶται διὰ τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ ἠθικοῦ χαρακτῆρος του, οὐχὶ διὰ τοῦ πλούτου ἢ τῆς καταγωγῆς του.

Καὶ ὅπως τὸ Κολλέγιον τοῦτο οὐδεμίαν κάμνει διάκρισιν τῆς κοινωνικῆς θέσεως τῶν μαθητῶν, ὁμοίως οὐδὲ τοῦ θρησκεύματός των διάκρισιν ποιεῖται. Ἓν ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ ἀπαγορεύει εἰς καθηγητὰς καὶ φοιτητὰς νὰ ἐκφράζωνται ἀνευλαβῶς περὶ τῆς θρησκείας ἑνὸς ἄλλου φοιτητοῦ. Ἐνῷ ὅμως παρέχεται πλήρης θρησκευτικὴ ἐλευθερία εἰς ὅλους ἀδιακρίτως, τὸ Κολλέγιον Τεχεράνης ὑπῆρξε πάντοτε θετικῶς Χριστιανικὸν καὶ ἀσκεῖ ἐπιρροὴν Χριστιανικήν, καὶ ἐντὸς τοῦ Χριστιανικοῦ τούτου περιβάλλοντος ὄχι ὀλίγοι φοιτηταὶ ἀσπάζονται τὸν Χριστιανισμόν. Καὶ εἶναι χαρακτηριστικὸν τῆς φιλελευθέρας νοοτροπίας τῶν Περσῶν, ὅτι αἱ τοιαῦται μεταστροφαὶ Μουσουλμάνων φοιτητῶν πρὸς τὸν Χριστὸν ἐλάχιστα σχόλια προκαλοῦν καὶ οὐδεμίαν ἀπολύτως ἀντίδρασιν.

Οἱ Χριστιανοὶ φοιτηταὶ ἔχουν τὸν Χριστιανικὸν Σύλλογον τῶν Νέων καὶ ἄλλας θρησκευτικὰς ὀργανώσεις, τὰς διαλέξεις καὶ συζητήσεις τῶν ὁποίων παρακολουθοῦν πολλοὶ ἐκ τῶν ἑτεροθρήσκων συναδέλφων των.

Ἡ εὐεργετικὴ ἐπίδρασις τῶν ξένων ἐν γένει ἐκπαιδευτηρίων ἐν Περσίᾳ ἐπὶ τοῦ Περσικοῦ ἔθνους, ὡς ὁμολογεῖται ὑπ᾽ αὐτῶν τούτων τῶν Περσῶν, ἔσωσε τὴν πατρίδα των ἀφ᾽ ἑνὸς μὲν ἀπὸ τὴν συμμετοχὴν εἰς τὸν «Τζεχὰτ» ἢ ἱερὸν πόλεμον», ὃν κατὰ τὸ 1914 οἱ ἁπανταχοῦ Μωαμεθανοὶ ἤθελον νὰ κηρύξουν κατὰ τῶν «ἀπίστων», ἀφ᾽ ἑτέρου δὲ ἀπὸ τὸν Μπολσεβικισμὸν ὅστις ἠπείλει τὴν Περσίαν μετὰ τὸ 1917 καὶ ὅστις, ἐὰν ἐπεκράτει ἐκεῖ, θὰ παρέσυρε καὶ τὸ Ἀφγανιστὰν καὶ τὴν Τουρκίαν.

Η ΖΩΟΦΙΛΟΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ἡ ζωόφιλος κίνησις, στενῶς συνδεδεμένη μὲ τὴν ἐξέλιξιν καὶ πρόοδον τοῦ πολιτισμοῦ, παρημελήθη κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας καὶ παρακμῆς. Πρὸ τριακονταετίας περίπου ὁμὰς κυριῶν τῶν Ἀθηνῶν συνέπηξε τὸν πρῶτον ζῳόφιλον Σύλλογον, ὅστις ἕνεκα τῶν πολέμων δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐκτείνῃ σοβαρῶς τὴν δρᾶσιν του.

Ἡ Κρήτη εἶχεν εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο προηγηθῇ τοῦ ἐλευθέρου Βασιλείου καὶ κατὰ τὸ 1900 κατώρθωσεν ὁ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς κ. Βαπτιστίνης Κρούγερ «Ζωόφιλος Σύλλογος» Χανίων νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ψήφισιν τοῦ πρώτου νόμου προστασίας τῶν ζῴων, ὑπουργοῦντος ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης τοῦ κ. Ἐλευθ. Βενιζέλου.

Τῷ 1916 ἵδρυσεν ἐν Ἀθήναις ἡ Βασίλισσα Σοφία τὴν Ἑταιρίαν Προστασίας Ζῴων. Ὑπὸ τὴν δραστηρίαν προεδρίαν αὐτῆς ἡ ὀργάνωσις τῆς Ἑταιρίας

προώδευσε ταχέως. Ἱδρύθη τέλειον Νοσοκομεῖον τῶν ζῴων, τὸ ὁποῖον ἐλειτούργησεν ἄριστα ἀλλὰ μόνον ἐπὶ δέκα μῆνας· διότι τῷ 1917 ἐπετάχθη διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ στρατοῦ, ἡ δὲ χορηγηθεῖσα εἰς τὴν Ἑταιρίαν ἀποζημίωσις ἦτο ἀνεπαρκὴς διὰ τὴν ἵδρυσιν νέου Νοσοκομείου τῶν ζῴων, τοῦ ὁποίου ἔχει ἀπόλυτον ἀνάγκην ἡ Ἑλλάς. Ἐπίσης ἐπέτυχε τότε ἡ Ἑταιρία τὴν ψήφισιν τοῦ νόμου 1038 διὰ τὴν προστασίαν τῶν ζῴων κατὰ τῆς κακομεταχειρίσεως. Τὴν ἐργώδη ταύτην περίοδον διεδέχθη εὐγενὴς προσπάθεια ἐξακολουθήσεως ταύτης ὑπὸ τὴν Λαίδην Γκράνβιλλ μέχρι τοῦ 1920.

Κατὰ τὴν περίοδον 1920—22, προεδρευούσης πάλιν τῆς Βασιλίσσης Σοφίας, ἡ Ἑταιρία ἐσημείωσεν ἐντονωτέραν δρᾶσιν, προέβη εἰς τὴν ἵδρυσιν παραρτημάτων καὶ ἐν γένει προήγαγε τὴν πρὸς τὰ ζῷα εὐσπλαγχνίαν.

Τῷ 1925 ἀνασυνεκροτήθη ἡ Ἑταιρία ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἑταιρία Προστασίας τῶν ζῴων 1916», ἀνατεθείσης τῆς προεδρείας εἰς τὸν ἐκ τῶν ἱδρυτῶν αὐτῆς κ. Λουκᾶν Κανακάρην Ροῦφον, καὶ τῆς γενικῆς Γραμματείας εἰς τὸν ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως Γεν. Γραμματέα αὐτῆς καὶ ἀρχικτηνίατρον κ. Ἰωάν. Ἀλεξίου.

Ἡ οὕτως ἀνασυγκροτηθεῖσα Ἑταιρία ἐπεδίωξε 1) τὴν οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν αὐτῆς, τὸ ὁποῖον ἀρκούντως ἐπέτυχεν· 2) τὴν σύναψιν συμβάσεως μὲ τὸ Κράτος δι' ἧς ἀνέλαβε τὴν δι' ἰδίων του ὀργάνων περισυλλογὴν καὶ θανάτωσιν δι' ἀναισθητικῶν ἐνέσεων τῶν ἀδεσπότων κυνῶν, ἱδρύσασα τελείως συγχρονισμένον Κυνοκομεῖον, εἰς τὴν ἵδρυσιν τοῦ ὁποίου συνέβαλε καὶ εὐγενὴς ἐκ Λονδίνου δωρεὰ 300 λιρῶν ἐκ τοῦ «Jackson Fund»· 3) τὴν ἐπὶ τὰ βελτίω τροποποίησιν τοῦ νόμου 1038· 4) τὴν ἀνέγερσιν δύο ποτιστηρίων ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ διὰ τὰ ζῷα, τὸ δεύτερον τῶν ὁποίων ἱδρύθη διὰ δωρεᾶς της Ζῳοφίλου ἐπιτροπῆς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Λονδίνου· 5) τὴν ἵδρυσιν παραρτημάτων εἰς διαφόρους ἐπαρχίας· 6) τὴν ἔκδοσιν τοῦ ἤδη εὐρέως κυκλοφοροῦντος περιοδικοῦ «Ὁ Φίλος τῶν ζῴων»· 7) τὴν προπαγάνδισιν τῆς ἰδέας δι' ἑορτῶν καὶ διαλέξεων· 8) τὴν συστηματικὴν καλλιέργειαν τοῦ αἰσθήματος συμπαθείας πρὸς τὰ ζῷα πρὸ πάντων εἰς τὰ παιδιά, δι' ὃ καὶ ἵδρυσε ἀπὸ διετίας ἰδιαίτερον «Τμῆμα Νεότητος», τὸ ὁποῖον ἐσημείωσε μεγάλην ἐπιτυχίαν.

Τὸ ἀνθρωπιστικὸν καὶ ἐκπολιτιστικὸν ἔργον τῆς Ἑταιρίας, βοηθούμενον σπουδαίως ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ διδασκαλικοῦ κλάδου καὶ ἐν γένει τῶν ἁρμοδίων κρατικῶν ὑπηρεσιῶν, ἔχει σημειώσει σημαντικὴν πρόοδον, καθημερινῶς δὲ πληθύνονται τὰ μέλη αὐτῆς, τὰ ὁποῖα, ἐφωδιασμένα μὲ εἰδικὰ δελτία, ἐπεμβαίνουν συμβουλεύοντα καταλλήλως τοὺς βασανίζοντας ζῷα καὶ ἐν ἀνάγκῃ καταγγέλλοντα τούτους εἰς ὠργανωθὲν εἰδικὸν γραφεῖον διὰ τὴν ὑποβολὴν καὶ παρακολούθησιν τῶν καταγγελιῶν. Εἰδικὸς ἐπόπτης τῆς Ἑταιρίας ἔχει ἀποστολὴν νὰ ἐπιβλέπῃ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ νόμου προστασίας τῶν ζῴων καὶ νὰ σημειώνῃ τὰ ὀνόματα τῶν ἀμελούντων τὴν ἐφαρμογὴν ἀστυνομικῶν ὀργάνων.

Ἡ μαστίζουσα τὴν Ἑλλάδα δεινὴ οἰκονομικὴ κρίσις δὲν κατώρθωσε μὲν νὰ ἀνακόψῃ τὸ ἐκπολιτιστικὸν ἔργον τῆς Ἑταιρίας, πάντως ὅμως παραβλάπτει τὴν ταχεῖαν ἐξάπλωσιν αὐτοῦ, διὰ τῆς ὁποίας θὰ ἐξαλειφθῶσιν αἱ ὑφιστάμεναι εἰσέτι σκληρότητες ἔναντι τῶν ζῴων εἰς τὴν πρωτεύουσαν.

Ἀκούομεν ἐνίοτε ἀνθρώπους, λέγοντας: «Διατὶ τόση τρυφερότης πρὸς τὰ ζῷα, ἐνῷ ἡ κοινωνία δεικνύει τόσην ἀδιαφορίαν διὰ τοὺς πάσχοντας ἀνθρώπους;» Οἱ τοιαύτας εἰρωνείας ἐκφέροντες κατὰ τῆς ζῳοφίλου κινήσεως λησμονοῦν ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ κοινωνία καὶ τὸ Ἑλληνικὸν κράτος δεικνύουν ὄχι ἀδιαφορίαν, ἀλλὰ μέγα ἐνδιαφέρον διὰ τοὺς πάσχοντας ἐκ νόσων καὶ στερήσεων ἀνθρώπους. Ἀπόδειξις τὰ ἑκατομμύρια, δι' ὧν ἱδρύθησαν καὶ συντηροῦνται τόσα παρ' ἡμῖν νοσοκομεῖα, σανατόρια, ἄσυλα καὶ ἄλλα ἱδρύματα. Ἂν τὰ ἱδρύματα ταῦτα δὲν λειτουργοῦν πάντοτε κατὰ τρόπον τέλειον, ἃς ἐργασθῶμεν ὅλοι διὰ τὴν διόρθωσιν τῶν κακῶς ἐχόντων. Τοῦτο δὲν ἐμποδίζει νὰ ἐνδιαφερθῶμεν καὶ διὰ τὰ ζῷα, τῶν ὁποίων τὰ βασανιστήρια ἐκ μέρους σκληρῶν καὶ κτηνωδῶν ἀνθρώπων βλέπομεν καθ' ἡμέραν μὲ φρίκην τριγύρω μας. Ὁ Θεὸς δὲν ἔπλασε τὰ πλάσματά Του διὰ νὰ ὑποφέρουν τοιαύτας ἀγριότητας. Ἡ Ἁγία Γραφὴ διδάσκει τὴν εὐσπλαχνίαν πρὸς τὰ ζῷα, λέγουσα: «Ὁ δίκαιος ἐπιμελεῖται τὴν ζωὴν τοῦ κτήνους αὐτοῦ· τὰ δὲ σπλάχνα τῶν ἀσεβῶν εἶναι ἀνελεήμονα» (Παροιμ. ιβ΄. 10), καὶ ἀλλαχοῦ: «Δὲν θέλεις ἐμφράξει τὸ στόμα βοὸς ἀλωνίζοντος» (Δευτ. κε΄. 4). Καὶ ἡ ψυχολογία παραδέχεται ὅτι ἡ σκληρότης πρὸς τὰ ζῷα εἶναι ἔνδειξις καὶ προαγωγὸς ψυχικῆς ὠμότητος καὶ ἀπέναντι τῶν ἀνθρώπων. Διὰ τοῦτο ὅλα τὰ πεπολιτισμένα κράτη ἔχουσι νόμους, οἵτινες τιμωροῦσιν αὐστηρῶς τὴν κακομεταχείρισιν τῶν ζῴων. Ὁ δὲ βαθμὸς τοῦ πολιτισμοῦ ἑνὸς λαοῦ, μιᾶς κοινωνίας, δικαίως κρίνεται ἐκ τῆς συμπεριφορᾶς τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὰ ζῷα.

ΦΥΛΛΙΣ Γ. ΚΑΡΒΟΥΝΑΚΗ

Κατόπιν μακρᾶς καὶ ὀδυνηρᾶς νόσου ἀπεδήμησε πρὸς Κύριον ἐν Χανίοις τῇ 15ῃ Ὀκτωβρίου σεβαστὴ δέσποινα καὶ πολύτιμον πνευματικὸν κεφάλαιον διὰ τὴν Ἑλλ. Εὐαγγελικὴν Ἐκκλησίαν Χανίων, ἡ Φύλλις, σύζυγος Γεωργ. Καρβουνάκη, τὸ γένος Ὄλιβερ. Ἀγγλὶς τὴν καταγωγήν, ἐγεννήθη τὸ ἔτος 1883 ἐν Νιουκάστελ τῆς Ἀγγλίας, ἔνθα διῆλθε τὴν παιδικὴν καὶ νεανικὴν ἡλικίαν της. Εὐτυχήσασα νὰ ἔχῃ μητέρα εὐσεβῆ, ἠδυνήθη νὰ διδαχθῇ ἐκ μικρᾶς ἡλικίας τὰ Ἱερὰ Γράμματα, ἅτινα ἐπέδρασαν τόσον βαθέως εἰς τὴν ψυχήν της, ὥστε νεωτάτη ἐπεδόθη μετὰ τὰ ζήλου εἰς θρησκευτικὰ ἔργα, ψάλλουσα εἰς ὑπαίθρια κηρύγματα, εἰς βαθμὸν ὥστε καὶ αὐτὴ ἡ φωνή της νὰ πάθῃ, διδάσκουσα εἰς τὰ Κυριακὰ Σχολεῖα καὶ ἐπισκεπτομένη ὡς ἄγγελος παρηγορίας τὰ ἀνήλια ἐνδιαιτήματα τῶν πτωχοτέρων συνοικιῶν τοῦ Λονδίνου, ἔνθα ἐπὶ μακρὸν ὑπηρέτησε τὸν Κύριον.

Ἐν τῇ ἀκμῇ τοιαύτης δράσεως ἦλθεν εἰς γάμον κατὰ τὸ ἔτος 1914 μετὰ τοῦ ἐν Νιουκάστλ ἐγκατεστημένου τότε ἀγαπητοῦ ἀδελφοῦ ἐκ Χανίων κ. Γεωργ. Καρβουνάκη, καὶ ἀφιερώθη εἰς ἔτι μεγαλήτερον καὶ ὡραιότερον ἔργον, ἀνοίξασα τὸν οἶκον της διάπλατα διὰ τὴν περίθαλψιν τῆς στρατευομένης νεολαίας τῆς Ἀγγλίας.

Μετὰ τὸν μέγαν πόλεμον καὶ τὰ ἀτυχήματα τῆς Ἑλληνικῆς ἐκστρατείας, εἶχεν ὡριμάσει πλέον τόσον ἡ πεποίθησίς της ὅτι ἐκαλεῖτο αὐτὴ καὶ ὁ σύζυγός της

εἰς ἔργον ἐν Ἑλλάδι ὥστε, ἐγκαταλείψαντες ἀρίστην πελατείαν καὶ ἄνετον ζωὴν ἐν Ἀγγλίᾳ, μετῴκησαν εἰς Κρήτην περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔτους 1922, διὰ νὰ ἀρχίσουν μίαν ζωὴν ἀκόμη φωτεινοτέραν πρὸς δόξαν τοῦ Κυρίου.

Εἰς Χανία ἔφθασαν εἰς πολὺ κατάλληλον στιγμήν. Ἡ ἐκεῖ Εὐαγγελικὴ ὁμὰς εὑρίσκετο σχεδὸν ἐν διαλύσει καὶ ἐστερεῖτο συγχρόνως μιᾶς στέγης διὰ τὴν ἀπὸ κοινοῦ λατρείαν. Κατὰ τὴν δύσκολον ἐκείνην ὥραν, ὁ οἶκος τοῦ ἀδελφοῦ κ. Καρβουνάκη ἐγένετο ἡ θερμὴ ἑστία τῆς συγκεντρώσεως τῶν διεσκορπισμένων Εὐαγγελικῶν Ἑλλήνων τῶν Χανίων.

Εἰς τὸν φιλόξενον τοῦτον οἶκον ἐστεγάσθη ἡ Εὐαγγελικὴ συνάθροισις ἐπὶ ἑπτὰ ὁλόκληρα ἔτη, κατὰ τὰ ὁποῖα ἀπεκαλύφθησαν οἱ θησαυροὶ τῆς πίστεως, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς αὐτοθυσίας, εἰς τὴν μεγάλην καρδίαν τῆς κοιμηθείσης ἀδελφῆς. Πάντοτε πρόθυμος καὶ πάντοτε εἰς τὸν βωμὸν τῆς θυσίας. Χωρὶς νὰ παραλείψῃ οὐδὲν ἀπὸ τὰ ὑψηλὰ καθήκοντά της ὡς συζύγου καὶ μητρός, εὕρισκε τὸν καιρὸν διὰ νὰ κοπιάζῃ εἰς τὸν ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου. Πόσοι δὲν εὗρον τὴν ἀνακούφισιν καὶ τὴν περίθαλψιν ἀπὸ τὰς χεῖράς της. Σπάνιον φαινόμενον σήμερον ἡ αὐτοθυσία καὶ ἡ φιλαλληλία, τὴν ὁποίαν ἔδειξεν. Ὅπου ἐπληροφορεῖτο ὅτι ὑπῆρχεν ἀσθενής, ἔσπευδε πρώτη καὶ ἡ ψυχή της ἐν ἀληθείᾳ ἔπασχεν ἐπὶ τῇ σκέψει τῶν στερήσεων ἢ τῶν συμφορῶν ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ἐγνώριζε. Τὰς μεγαλητέρας πικρίας τῆς ζωῆς της τὰς ἐδοκίμαζεν ὁσάκις ἀνωμαλία της παρετηρεῖτο εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ἀλλὰ καὶ οὐδέποτε ἐδοκίμαζε μεγαλητέραν χαρὰν ἢ ἀκούουσα καὶ βλέπουσα ὅτι τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ περιπατοῦσιν ἐν ἀληθείᾳ.

Οἱ κόποι, αἱ θυσίαι, αἱ ἀγρυπνίαι, ἡ μέριμνα τοῦ ἔργου τοῦ Κυρίου, αἱ ἀνησυσίαι ὑπέσκαψαν τέλος τὴν ὑγείαν της. Ἀδυσώπητος νόσος τὴν καθήλωσεν εἰς τὴν κλίνην τῆς ἀσθενείας καὶ τοῦ πόνου ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου 1934. Αἱ ἡμέραι της διήρχοντο ἐν μέσῳ ἀφορήτων πόνων καὶ βαθμιαίας καταπτώσεως τῶν δυνάμεων. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς κλίνης τοῦ μαρτυρίου τὸ πνευματικόν της ἐνδιαφέρον παρέμεινε ἀδιάπτωτον διὰ τὴν πρόοδον τῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας, διὰ τὴν περίθαλψιν πάσχοντος τινός, διὰ τὴν ἐν Χριστῷ ἀνατροφὴν τῶν τέκνων της. Καὶ κατὰ τὰς πρωϊνὰς ὥρας τῆς 15 Ὀκτωβρίου παρέδωκεν ἡσύχως τὸ πνεῦμα εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Κυρίου της.

Ἡ Εὐαγγελικὴ Ἐκκλησία Χανίων καὶ ὅσοι ἄλλοι τὴν ἐγνώρισαν καὶ ἐδοκίμασαν τὴν Χριστιανικὴν ἱλαρότητα, μὲ τὴν ὁποίαν ἔδιδεν, ἐθυσίαζε καὶ ὑπεστήριζε, δὲν θὰ λησμονήσουν ποτὲ τὸ τί δύναται νὰ κάμῃ ἡ χάρις τοῦ Χριστοῦ εἰς πᾶσαν ψυχήν, ἥτις ἀφιεροῦται εἰς Αὐτόν, ὡς ἦτο ἀφιερωμένη ἡ ἀείμνηστος Φύλλις Καρβουνάκη.

Ἀνεπαύθη ἀπὸ τῶν κόπων της ἀλλὰ «τὰ ἔργα αὐτῆς ἀκολουθοῦσι μετ᾽ αὐτῆς» καὶ ἀσφαλῶς ἤδη ψάλλει μετὰ τοῦ Ψαλμῳδοῦ, περιβεβλημένη τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον: «Χορτασμὸς εὐφροσύνης εἶναι τὸ πρόσωπόν Σου· τερπνότης εἶναι διὰ παντὸς ἐν τῇ δεξιᾷ Σου».

Χανία. ***Γ. Ε. Π.***